

“ШИНЬ ШИНЬ” ХХК

**УЛААНЫ ОРДООС ХОЛИМОГ МЕТАЛЛ ОЛБОРЛОХ,
БАЯЖУУЛАХ ТӨСӨЛ**

**ДОРНОД АЙМГИЙН ДАШБАЛБАР СУМЫН
НУТАГТ БАЙРЛАХ УЛААНЫ ОРД ТӨСЛИЙН
2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

2024 ОН

АГУУЛГА

1. Төслийн танилцуулга	2
2.Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга	3
2.1. Физик газарзүй	3
2.2. Уур амьсгал.....	3
2.3. Агаарын чанар	8
2.4 Гадаргын болон газрын доорхи усны чанар	9
2.5. Хөрсөн бүрхэвч	11
2.6. Ургамлан нөмрөг.....	13
2.7. Нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга.....	17
3.Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	18
3.1. Нөлөөлийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа.....	22
3.2. Экосистемийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд нөлөөлөх байдал.....	22
4. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ.....	24
5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	25
6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	31
7. Биологийн олон янз байдал, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	31
8. Нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	34
9. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	35
10. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	35
10.1. Химийн бодисын төрөл хэмжээ, хэрэглээ	35
10.2. Тохиолдож болзошгүй эрсдэл	38
10.3. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	64
11. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	68
12. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр	71
13. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	81
14. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь	82
15. Дүгнэлт.....	83

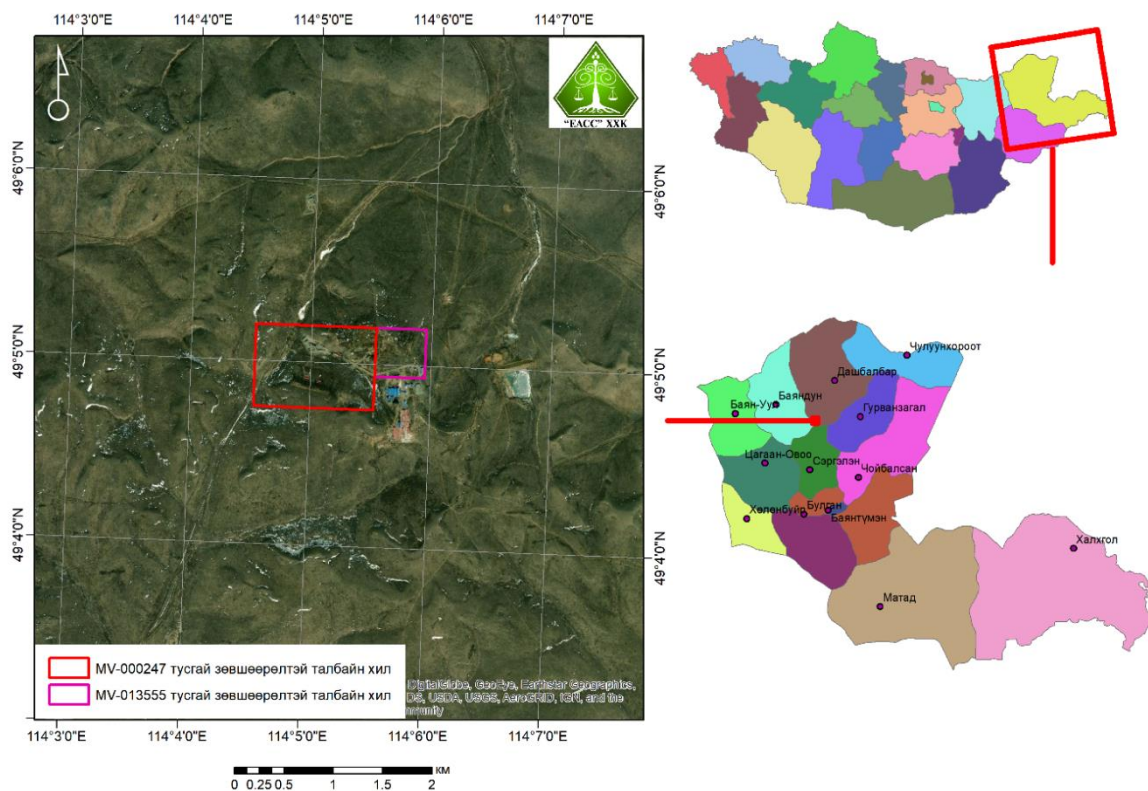
1. ТӨСЛИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Улааны холимог металлын орд нь Монгол улсын нийслэл Улаанбаатар хотоос зүүн хойд зүгт 790 км, Дорнод аймгийн төв Чойбалсан хотоос хойд зүгт 130 км, Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын төвөөс баруун урд зүгт 70 км зайд алслагдсан Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын нутагт оршино.

Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын нутагт орших Улааны холимог металлын ордыг эдийн засгийн үр ашигтайгаар ашиглах, Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй холбогдох хууль, дүрэм журам, стандартын дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж, улс орон нутагт татвар төлбөрүүдийг төлөх, ордын хүрээлэн буй талбайн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт хийх, шинээр ажлын байр бий болгох, ордын үр ашгийг улс, орон нутаг болон төсөл хэрэгжүүлэгч компанид хүртээхэд уг төслийн зорилго оршино.

Улааны холимог металлын ордын нөөц нь “Шинь Шинь” ХХК-ийн MV-000247 ба “Хунбөө” ХХК-ийн MV-013555 ашиглалтын тусгай зөвшөөрлүүдийн талбайд дамнан байрладаг. ТЭЗҮ-ийн нэмэлт тодотголоор уурхайн дэргэдэх баяжуулах үйлдвэрийн хүчин чадалд тулгуурлан, төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллагын төсөл боловсруулах техникийн даалгаварын дагуу далд уурхай нь 900 мян.тн хүдэр олборлох хүчин чадалтай байхаар тооцоолжээ. Дээрх компаниудын тусгай зөвшөөрлийн талбайнуудаас олборлох хүдрийн харьцаа нь ордын гүнзгийрэлттэй шууд хамааралтайгаар тодорхойлогдох ба MV-000247 талбайгаас жилд 800-356.4 мян.тн, MV-013555 талбайгаас жилд 100-430.3 мян.тн хүдэр олборлон баяжуулахаар байгаа бөгөөд тус уурхай нь 2019 оноос бүрэн хүчин чадлаараа ажиллаж байна.

Дээрх хүчин чадлаар Улааны холимог металлын ордыг ашиглах хугацаа нийт 33 жил байна.

Зураг 1. Төслийн байршил

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбай нь дараах солбицлоор хязгаарлагдана.

Хүснэгт 1. Талбайн солбицолууд

MV-000247 тоот тусгай зөвшөөрлийн талбай		
#	Уртраг	Өргөрөг
1	114°04'30”	49°05'10”
2	114°05'30”	49°05'10”
3	114°05'30”	49°04'43”
4	114°04'30”	49°04'43”

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГГИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1. ФИЗИК ГАЗАРЗҮЙ

Уурхайн орд газар нь нам уулс, ухаа гүвээ, толгодоор хүрээлэгдсэн, толгодын орой хяр нь бөөрөнхий хавтгайдуу оройтой, уулын ар хажуу нь нилээд огцом, эдгээрийн хооронд нарийвтар хөндийнүүдтэй байна. Уурхай орчмын газар нутаг нь физик газарзүйн мужлалтаар Монголын дорнод талын их мужийн Дорнодын тэгш талын мужийн Хэрлэнгийн хойд талын тойрогт багтана.

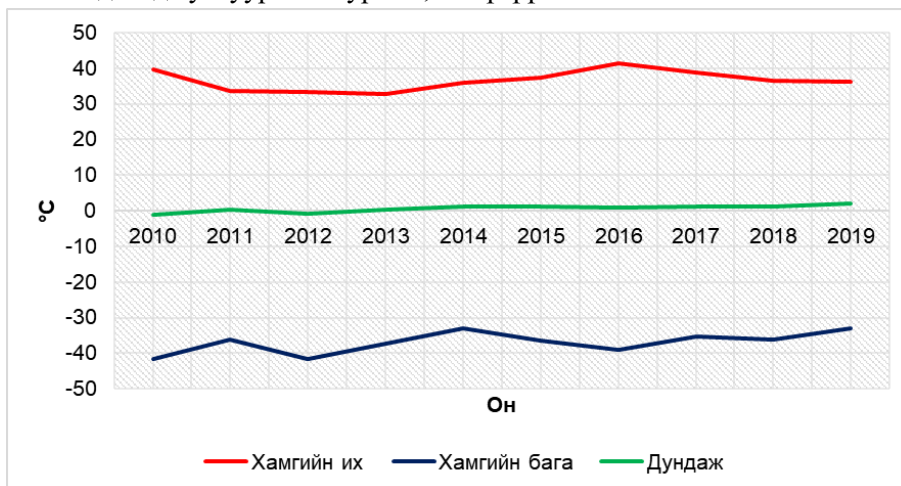
2.2. УУР АМЬСГАЛ

Дорнод аймгийн Дашбалбар сум орчмын уур амьсгалыг тодорхойлж, үнэлэх судалгааны ажлын хүрээнд цаг уурын Дашбалбар станцын 2010-2019 оны мэдээг ашигласан болно. /Эх сурвалж: Цаг Уур Орчны Шинжилгээний Газар, Архив Мэдээллийн Сангийн хэлтэс/

Агаарын температур

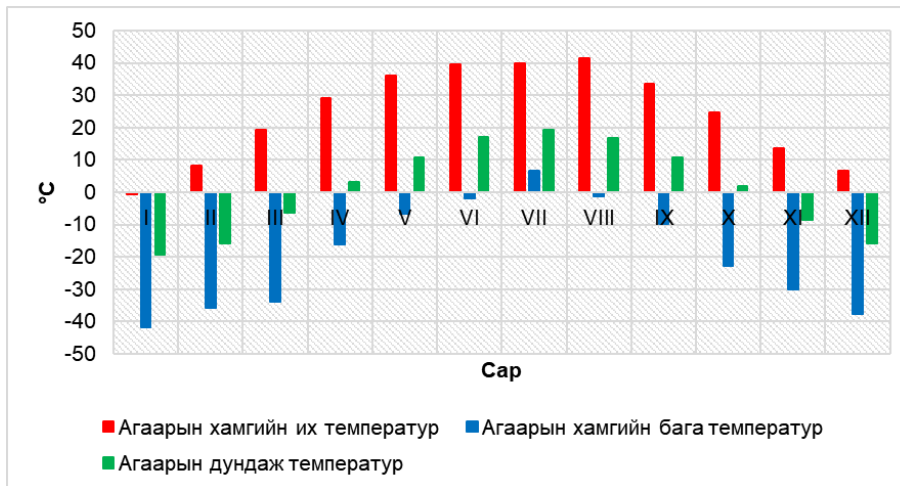
Агаарын сарын дундаж температурын агууриг 42.0°C байна. Үнэмлэхүй агууриг нь 45.2°C хүрдэг байна. Агаарын температур тодорхой илэрсэн жил, хоногийн явцтай байдаг. Жилийн явцад агаарын температурын их утга нь зуны 7 дугаар сард, бага утга нь өвөл 1 дүгээр сард тус тус ажиглагддаг байна. Жилийн хамгийн дулаан 7 дугаар сарын дундаж агаарын температур +19.2°C хамгийн хүйтэн 1 дүгээр сарын дундаж температур -19.2°C байна. Агаарын үнэмлэхүй хамгийн их температур 2016 оны 8 дугаар сард +41.4°C хүрч дулаарсан бол үнэмлэхүй хамгийн бага температур 2012 оны 01 дүгээр сард -41.7°C хүрч хүйтэрсэн байна.

Үйл ажиллагаа явуулж буй талбай орчмын агаарын температурыг Дашбалбар станцын 2010-2019 оны мэдээнд тулгуурлан Зураг 2, 3-т үзүүлээ.

Зураг 2. Жилийн дундаж агаарын температурын явц /Дашбалбар сум 2010-2019/

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

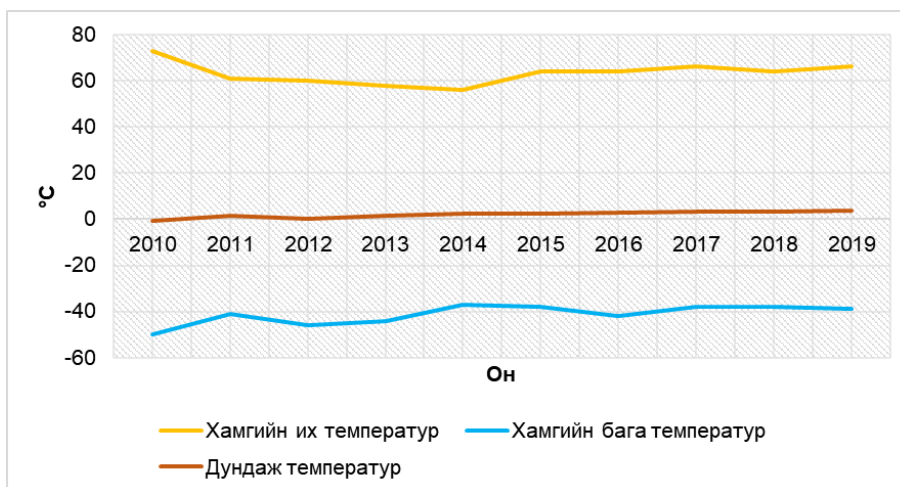

Зураг 3. Сарын дундаж агаарын температурын явц /Дашбалбар сум 2010-2019/

Хөрсний гадаргын температур

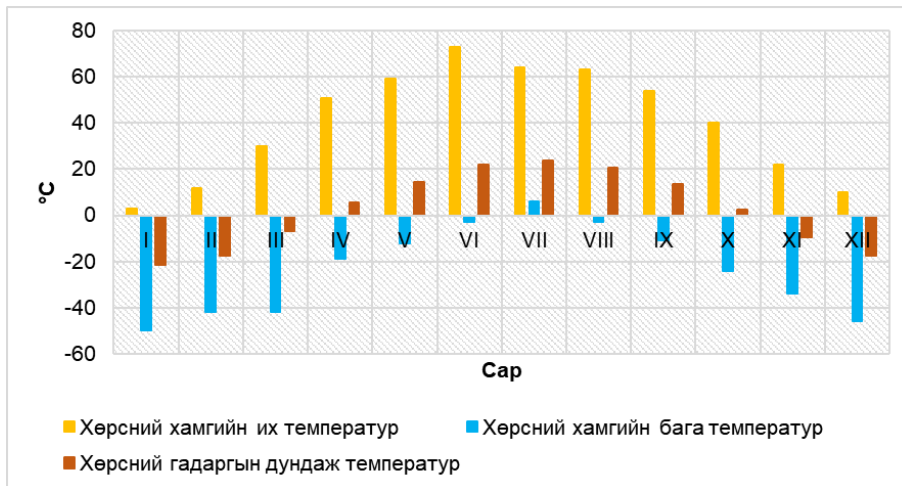
Хөрсний гадаргын сарын дундаж температурын агууриг 49.3°C байна. Үнэмлэхүй агууриг нь 53.7°C хүрдэг байна. Жилийн явцад хөрсний гадаргын температурын их утга нь зуны 7 дугаар сард, бага утга нь өвөл 1 дүгээр сард тус тус ажиглагддаг байна. Жилийн хамгийн дулаан 7 дугаар сарын дундаж хөрсний температур +23.6°C хамгийн хүйтэн 1 дүгээр сарын хөрсний гадаргын дундаж температур –21.3°C байна.

Үйл ажиллагаа явуулж буй талбай орчмын хөрсний гадаргын температурыг Дашбалбар станцын 2010-2019 оны мэдээнд тулгуурлан Зураг 4, 5-т үзүүлээ.

Зураг 4. Жилийн дундаж хөрсний гадаргын температурын явц /Дашбалбар сум 2010-2019/

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

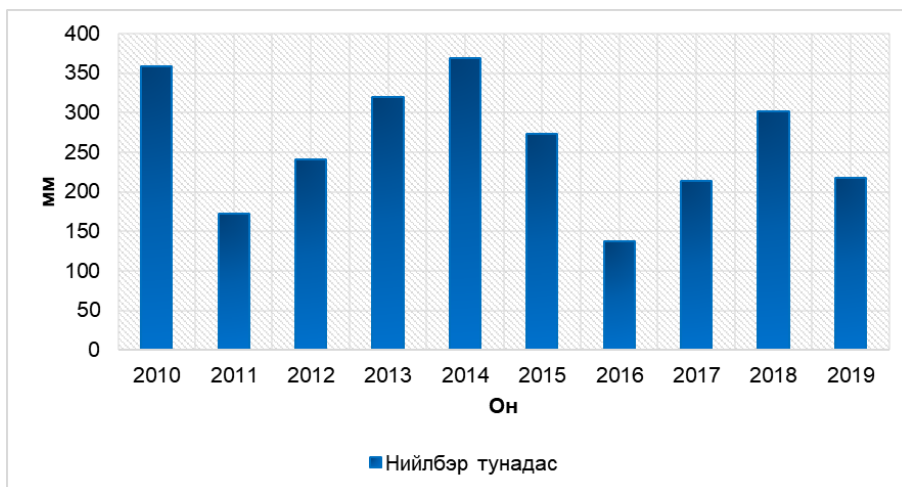

Зураг 5. Сарын дундаж хөрсний гадаргын температурын явц /Дашбалбар сум 2010-2019/

Хур тунадас

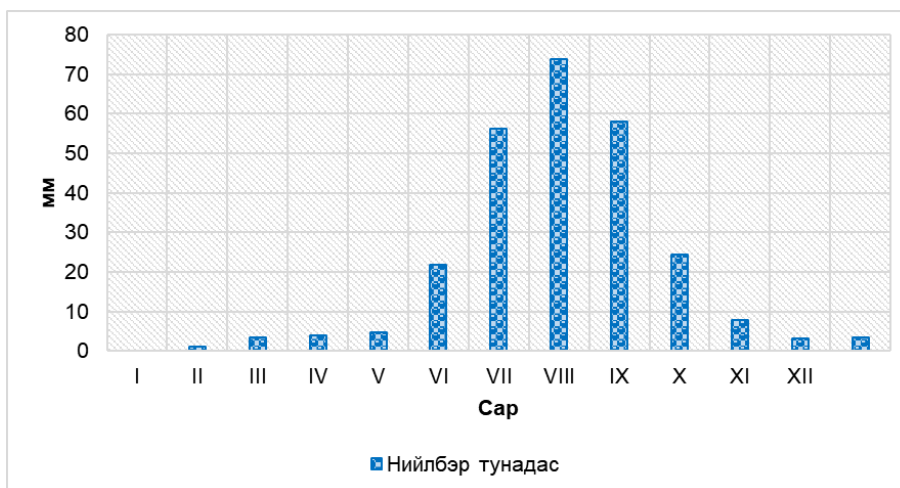
Тухайн бүс нутагт жилдээ дундажаар 260 мм хур тунадас ордог байна. Уур амьсгалын дулааралт, хуурайшилтын үйл явц сүүлийн жилүүдэд мэдэгдэхүйц илэрч байна. 2010-2019 онуудад тус аймагт 137.9-369.0 мм тунадас унасан байна. Жилд орох хур тунадасны дийлэнхи хувь нь зуны улиралд буюу 6, 7, 8-р саруудад ордог байна.

Жилд орох хур тунадасны нийлбэр хэмжээг 2010-2019 онуудын мэдээнд үндэслэн Зураг 6, 7-д үзүүлээ.

Зураг 6. Нийлбэр хур тунадас /2010-2019/

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

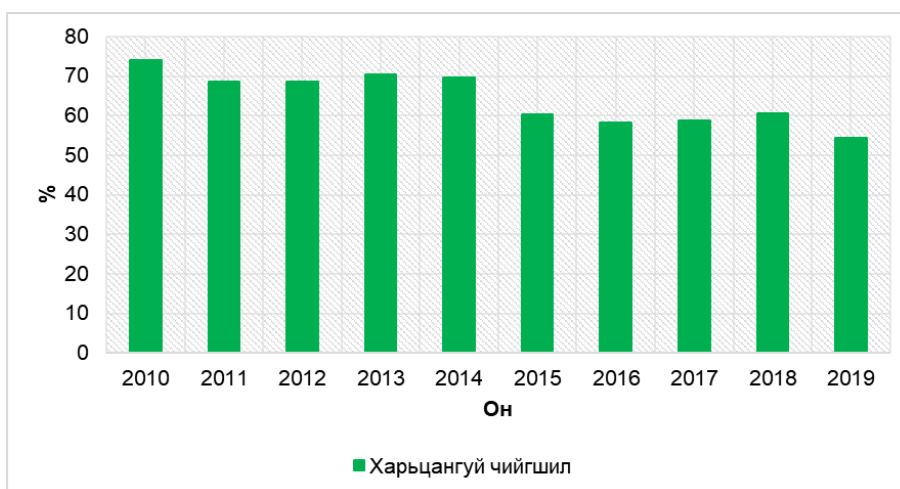

Зураг 7. Хур тунадасны сарын хуваарилалт /2010-2019/

Хур тунадасны жилийн нийлбэрийн сүүлийн жилүүдийн өөрчлөлтийг авч үзэхэд төсөл хэрэгжих талбайн орчмоор сүүлийн жилүүдэд буурсан хандлагатай байсан боловч 2014 онд 369.0 мм, 2018 онд 301.2 мм тунадас унасан байна.

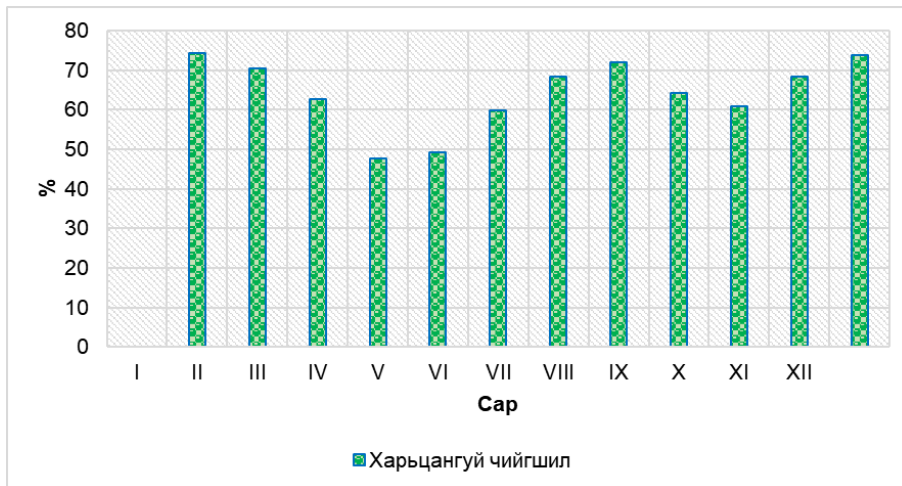
Агаарын чийгшил

Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын нутагт жилийн дундаж харьцангуй чийгшил 64.3% байна. Харьцангуй чийгшил 1 дүгээр сард хамгийн их утгатай 74.2%, 4 дүгээр сард хамгийн бага утгатай 47.7% болно.

Зураг 8. Харьцангуй чийгшилийн жилийн явц (Дашбалбар станц, 2010-2019)

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

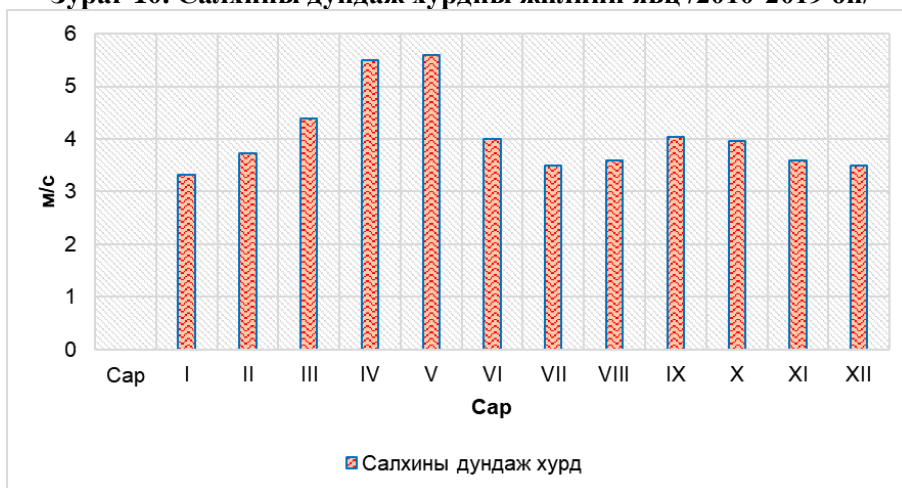
Зураг 9. Харьцангуй чийгшилийн сарын явц (Дашбалбар станц, 2010-2019)

Салхи

Дорнод аймаг нь хээрийн бүсэд хамаарагдах ба нөмөрлөж хаах уул, нуруу ховор учраас салхитай нутагт хамаарагдана. Гэхдээ хүчтэй шуургалж салхилах нь ховор. Олон жилийн дунджаас үзэхэд салхигүй намуун үе нийт ажиглалтын 15.3 хувьд байдаг байна. Салхины зонхилох чиглэл баруун ба баруун хойд талаасаа байдаг.

Зураг 10. Салхины дундаж хурдны жилийн явц /2010-2019 он/

Зураг 11. Салхины дундаж хурдны сарын явц /2010-2019 он/

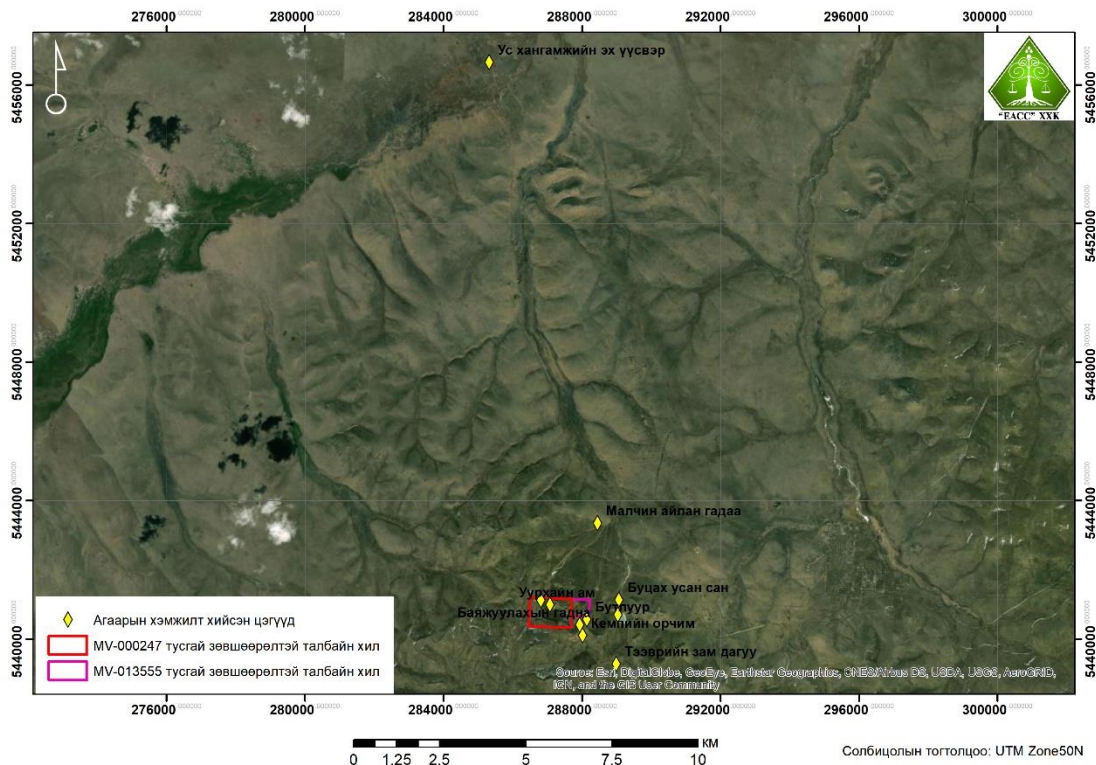

Зураг 12. Сүүлийн жилүүдэд ажиглагдсан салхины чиглэлийн давтагдал, % /2010-2019/

2.3. АГААРЫН ЧАНАР

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төсөл хэрэгжих орчны агаарын чанарын төлөв байдлыг тодорхойлох ажилд 2020 оны 05-р сарын 08-09-ний өдөр хийсэн агаарын чанарын хэмжилтийн үр дүнг ашиглав.

Агаарын хяналт шинжилгээний ажлын хүрээнд эх үүсвэрүүдийг нарийвчлан тогтоож, төслийн үйл ажиллагаа тогтмол явагддаг газруудад 10 цэг сонгон азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий, том ширхэглэгт тоосонцор гэсэн үзүүлэлтүүдээр 2020 оны 05 дүгээр сарын 08, 09-ний өдрүүдэд хэмжилтийг хийж гүйцэтгэсэн. Нарийн ширхэглэгт тоосонцрын агууламжийг тогтооход Dusttrak Pro 8530, түгээмэл бохирдуулагч бодисуудын судалгаанд агаар сорох насос, агаарын даралт чийг, температур хэмжигч гар багаж зэрэг багаж төхөөрөмжүүдийг ашигласан.

**Зураг 13. Агаарын дээж авсан цэгүүдийн байршил
Хүснэгт 2. Хэмжилтийн үр дүн**

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Агаарын сорьц авсан цэгийн нэр	Байршил	Агаарын даралт гПа	Агаарын температур °С	Азотын давхар исэл мкг/м ³	Хүхэрлэг хий мкг/м ³	Нийт тоос мкг/м ³
1	Уурхайн ам	49°05'05.8" 114°05'01.3"	695	13.6	14	7	63
2	Бутлуур	49°04'53.4" 114°05'54.1"	694.7	14.3	20	5	15
3	Баяжуулах үйлдвэрийн гадна	49°04'48.2" 114°05'44.4"	694.4	15	12	3	7
4	Кемпийн орчим	49°04'38.2" 114°05'49.0"	693.2	16.6	4	2	8
5	Хаягдлын сангийн орчим	49°04'58.8" 114°06'38.3"	691.9	19.2	12	7	10
6	Буцах усан сан	49°05'12.8" 114°06'38.8"	691.4	19.3	10	7	7
7	Тээврийн зам дагуу	49°04'12.8" 114°06'38.5"	690.8	19.5	15	2	13
8	Хүдрийн овоолгын хойно	49°05'09.6" 114°04'48.1"	690.5	19.8	27	3	5
9	Ус хангамжийн эх үүсвэр	49°13'29.8" 114°03'04.6"	689.2	15.8	25	4	20
10	Малчин айлын гадна	49°06'23.5" 114°06'04.4"	689	16.9	16	197	23
Агаарын чанар Техникийн ерөнхий шаардлага (MNS4585:2016)					200	450	500

Хэмжилтийн үр дүнгээс харахад нийт тоос уурхайн амны хэсэгт хамгийн өндөр 63 мкг/м³, азотын давхар исэл хүдрийн овоолгын хойно хамгийн өндөр 27 мкг/м³, хүхэрлэг хий малчин айлын гадна хамгийн өндөр 197 мкг/м³ байгаа боловч “Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016”- аас давсан үзүүлэлт байхгүй байна.

А.

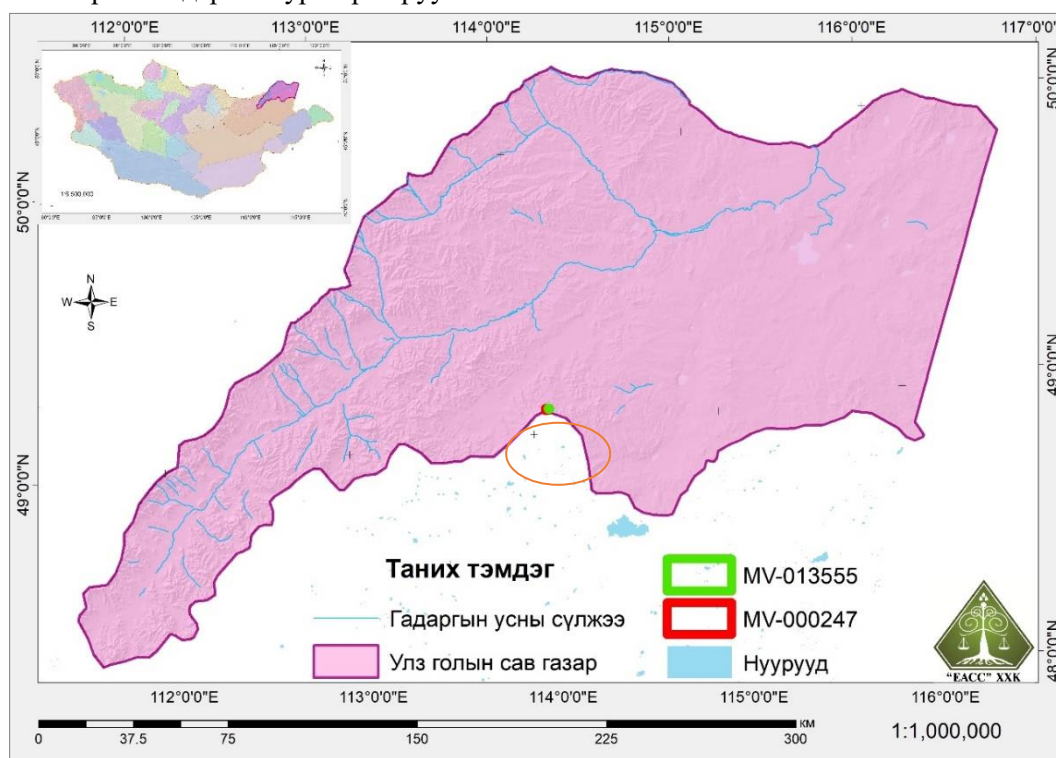
Б.

Зураг 14. Агаарын хэмжилт хийсэн цэгүүд /А. Хүдрийн овоолгын хойно, Б. Уурхайн ам орчим/

2.4 ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗРЫН ДООРХИ УСНЫ ЧАНАР

Монгол орны гол, мөрөн, түүний сав газрын хэмжээ, байгалийн нөхцөл, урсац бүрэлдэх зүй тогтол, нөөцийн хуваарьлалт, байгалийн болон засаг захиргааны хил хязгаарыг үндэслэн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2009 оны 332 дугаар тушаалаар Монгол орны нутаг дэвсгэрийг усны 29 сав газарт хувааж, хил хязгаарыг нь тогтоож өгсөн байдаг

бөгөөд тус төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр нь Улз голын сав газарт хамаарна. Улз голын сав газрын байршлыг дараах зургаар харуулав.

Зураг 15. Улз голын сав газар

Улз голын сав газар нь Монгол орны зүүн хойд хэсэгт орших Дорнодын талд ойролцоогоор 38,000 км²-ыг эзлэн Хэнтийн аймгийн Норовлин, Батноров, Дадал, Баян-Адарга сумд болон Дорнод аймгийн Баян-Уул, Баяндун, Дашбалбар, Гурванзагал, Чойбалсан, Сэргэлэн, Чулуунхороот зэрэг нийт 11 сумын нутаг дэвсгэрийг дамнан оршдог. Улз голын сав газрын 89.8 хувийг Дорнод, 7.4 хувийг Хэнтий аймаг, 2.8 хувийг ОХУ-ын, мөн багагүй хэсгийг БНХАУ-ын нутаг дэвсгэрийг хамарч тогтсон байна.

“Улааны холимог металлын ордын усны хэрэгцээг Сосновын экспедицийн гидрогеологийн ангийн Сэвсүүлийн голын хөндийд тогтоосон газар доорх усны ордоос хангадаг байна. Сэвсүүлийн голын хөндийн хэсэг нь төсөл хэрэгжих талбайгаас хойш 18 км зайд оршино. Тус газрын доорх усны ордын нөөц нь үйлдвэрлэлийн зэргээр (А+В+С1) 17885 м³/хон, 207 м³/цаг буюу 57.5 л/сек байна. Иймд “Улааны ордыг ашиглах” төслийн 35.8 л/сек хэрэгцээг хангах боломжтой нь харагдаж байна.

Сэвсүүлийн голын хөндий нь геологи-гидрогеологийн янз бүрийн түвшний судалгаанд хамрагдсан, газрын доорх усны ордын ашиглалт явагдаж байсан талбай юм. Тухайлбал, 1980-1984 онд В.А.Манукян, Е.Ф.Гаркушин, А.М.Таболлина нар ус хангамжийн 2289 тоот даалгаврын дагуу ус хэрэглэгчээс 50 км радиус талбайд ус хангамжийн эх үүсвэр илрүүлэхээр Улз, Сэвсүүл, Мардайн голын хөндийд гидрогеологийн судалгаа явуулсан. Уг судалгааны ажлыг 1980-1982 онд эрлийн шатны ажлаар эхлүүлсэн бөгөөд 50 км радиус бүхий 16,238 кв.км талбайд геологи-гидрогеологийн нөхцөлийг судалжээ. Гидрогеологийн урьдчилсан хайгуулын ажил 1983 оны 1-р сараас 1984 оны 6-р сарын хугацаанд хийгдсэн байна. Судалгааны ажлын цар хүрээ маш өргөн хэмжээнд хийгдсэн бөгөөд өрөмдлөг, шавхалт, болон гидрохимийн лабораторын ажлууд иж бүрнээр хийгджээ. Судалгааны үр дүнд Сэвсүүлийн голын хөндийг 2 хэсэгт хувааж нэгдүгээр хэсэн буюу Ногоон бүрдийн хэсэгт ашиглалтын нөөцийг В+С1 зэргээр 75 л/с буюу 6480 м³/хон, 2-р хэсэг буюу доод хэсгээс ашиглалтын В+С1 зэргээр 225 л/с буюу 19440 м³/хон гэж тогтоожээ.

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Баруун сүүжийн булаг (нутгийн зарим иргэд Жараахай булаг гэж нэрлэдэг) нь уурхайн тосгоноос баруун хойш 3 км зайд урсана. Тус булаг гантай жилүүдэд ширгэдэг, бусад үед байнгын устай байдаг байна.

Уурхайн усан хангамжинд зориулан 2007 онд “Гидро-фонтан” ХХК-ийн боловсруулсан зураг төслийн дагуу Сэвсүүлийн хөндийн Ногоон бүрдийн хэсэгт нийт 9 худаг/цооногийг 42.5-57 метрийн гүнтэй өрөмдөж 370 мм-ийн шүүр яндангаар тоноглон ус татах байгууламжуудыг хийж гүйцэтгэсэн байна. Цооног хоорондын зай 506.6 м. Одоогийн байдлаар 7 цооногийг унд ахуйн болон технологийн хэрэгцээнд ашиглаж байна.

2.5. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ

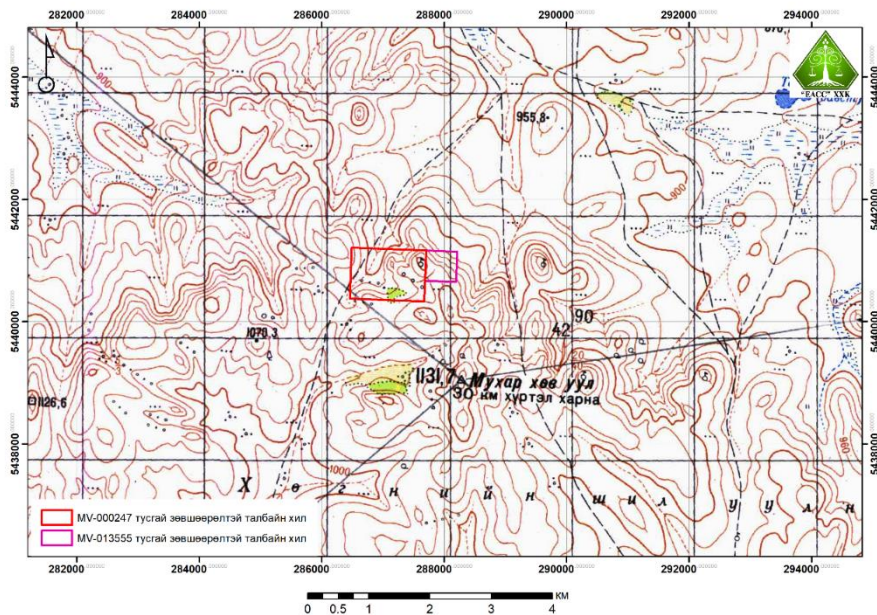
Улааны уурхай орчмын газар нутаг нь физик газарзүйн мужлалаар Монголын дорнод талын их мужын Дорнодын тэгш талын мужын Хэрлэнгийн хойд талын тойрогт багтана.

Газрын гадаргын хувьд Дорнодын тал нутаг нь хуурайсаг өндөрлөг хээрийн ерөнхий хэв шинжтэй. Тус нутаг дэвсгэр нь олон зүйлийн өвс ургамал, ховорхон тохиолдох хус, нарс, бут сөөгт төгөл бүхий дугуй хэлбэрийн намхан толгод, алгуур намсч тал хөндий үргэлжилнэ.

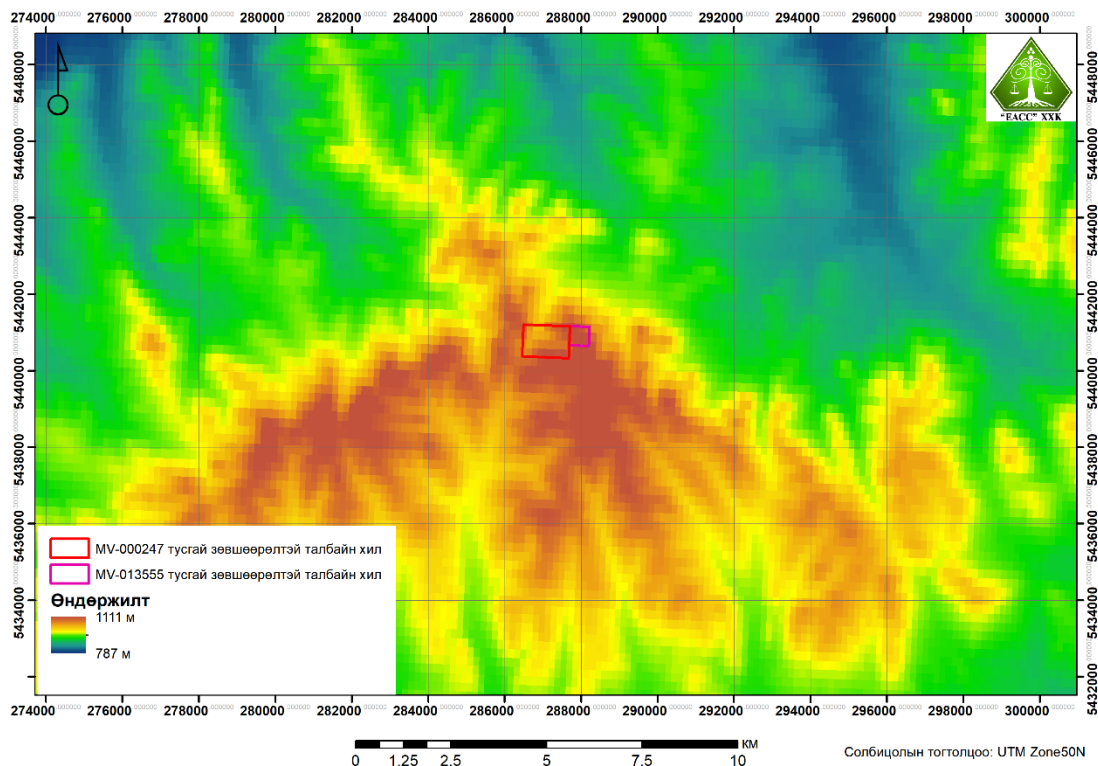
Тус нутаг дэвсгэр нь д.т.д 900-1071 м-т орших газрын гадаргын намаас дундаж орчим өндөршилтэй. Төслийн талбай орчмын хамгийн өндөр цэг нь төслийн талбайгаас урагш орших Мухар хөв уул д.т.д 1131.7 м өндөртэй байна.

Зураг 16. Төслийн талбайн төрх /2020.05 сар/

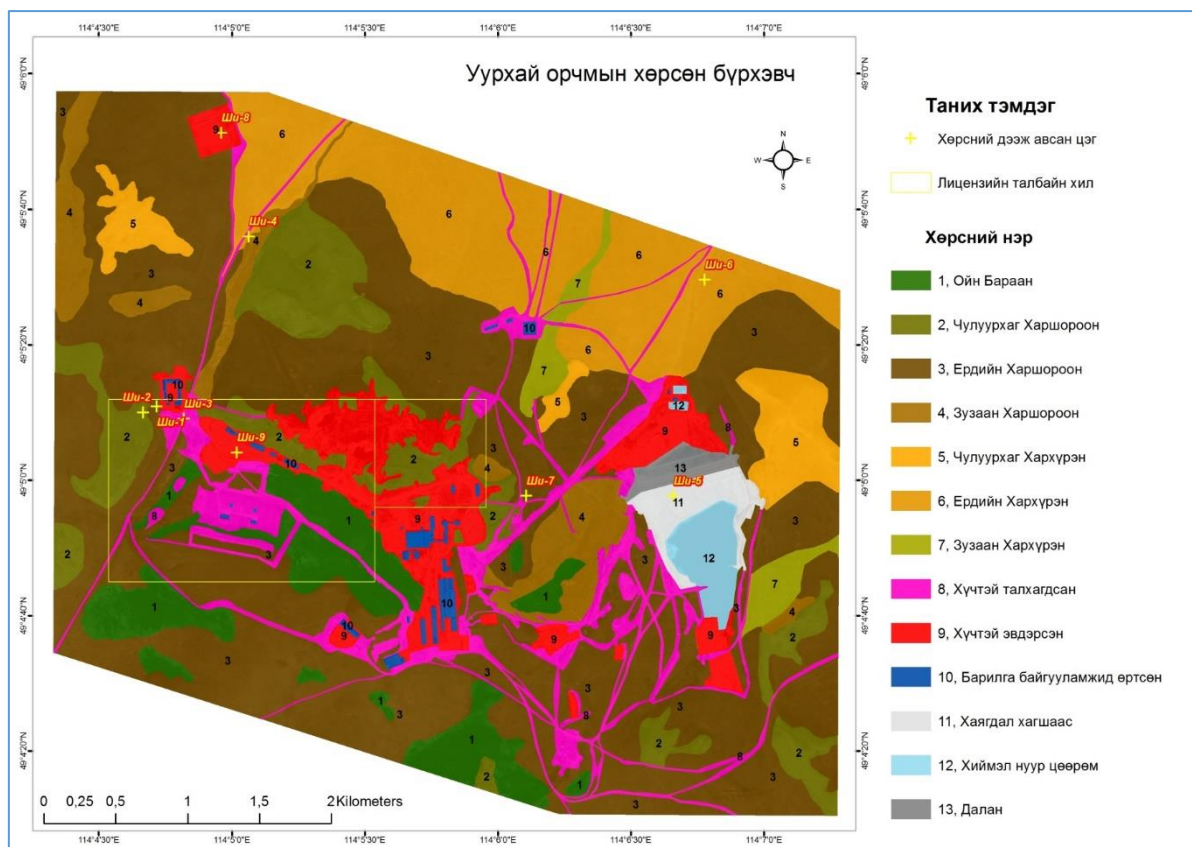
Зураг 17. MV-000247 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй талбай орчмын топо зураг

Зураг 18. MV-000247 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй талбай орчмын өндөржилтийн зураг

Төслийн талбайд хамаарах газар нь 920-1120 метрийн үнэмлэхүй өндөртэй нам уул болон тэдгээрийн хоорондох бэл хөндий бүхий газарт байрлана. Төслийн талбайд тархсан хөрсөн бүрхэвч нь Монгол орны хөрсний ангиллаар хээрийн бүлэг хөрсний Харшороон ба Хархүрэн хөрсний дэд хэвшинжид багтах чулуурхаг Харшороон, ердийн Харшороон, ердийн Хархүрэн хөрснүүд зонхилон тархсан байна. Харшороон хөрс нь үржил шимийн түвшин өндөр, Хархүрэн хөрс нь дунд зэрэг, бэлчээрт зонхилон ашиглагддаг (Зураг). Төслийн талбайд зонхилон тархсан хөрсний гадаргын ба үе давхаргын морфологи шинж чанар болон агро-хими, ус физик шинж чанарын талаар доор дэлгэрэнгүй оруулсан.

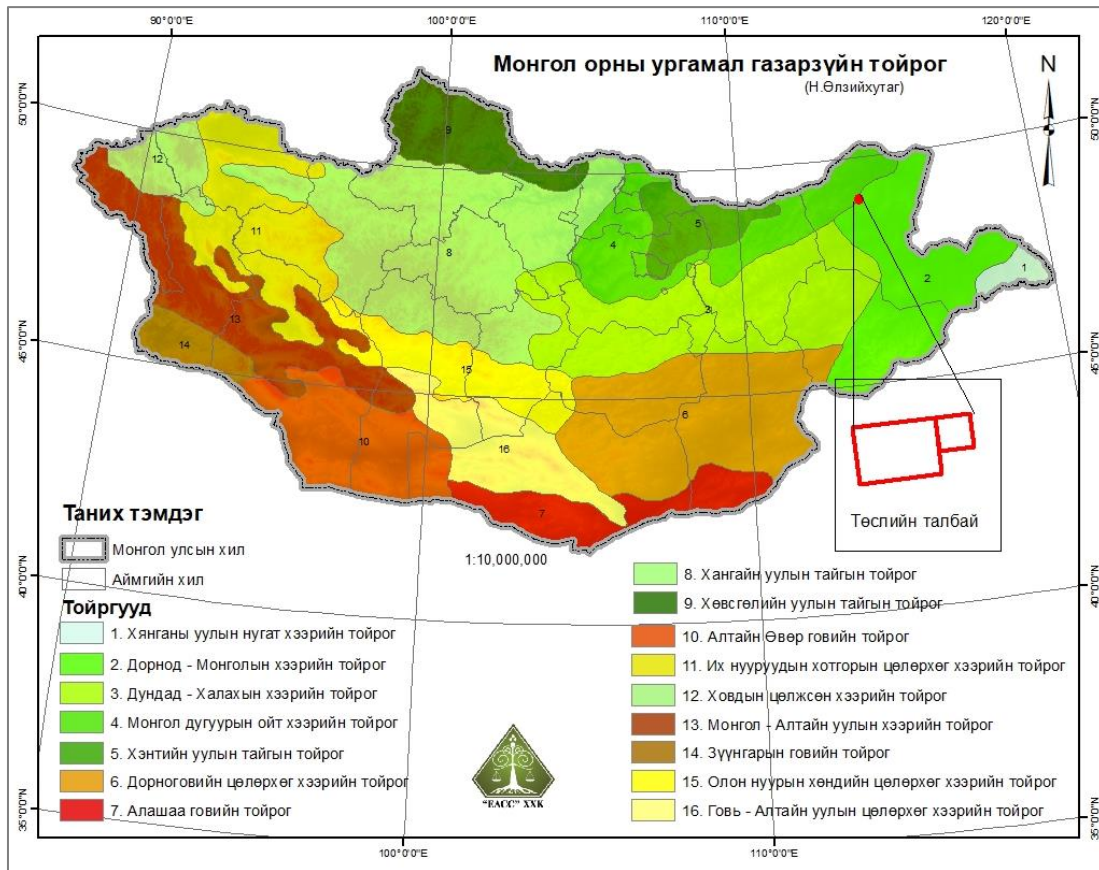
“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 19. Төсөл хэрэгжих орчны хөрсний хэв шинж

2.6. УРГАМЛАН НӨМРӨГ

“Улаан” холимог металлын орд нь засаг захиргааны харъяаллаар Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын нутаг ургамал-газарзүйн тойргоор Монгол-Дагуурын уулын ойт хээр болон Дорнод Монголын хээрийн тойргийн хил залгаа бүс нутагт хамаарах (Н.Өлзийхутаг, 1988) бөгөөд Дорнод Монголын хээрийн, Монгол дагуурын ойт хээрийн болон Дорнод Азийн ургамлын аймгийн төлөөлөгчдөөс тохиолдох онцлогтой. (Зураг 20).

Зураг 20. Төслийн талбайн ургамал газарзүйн байршил

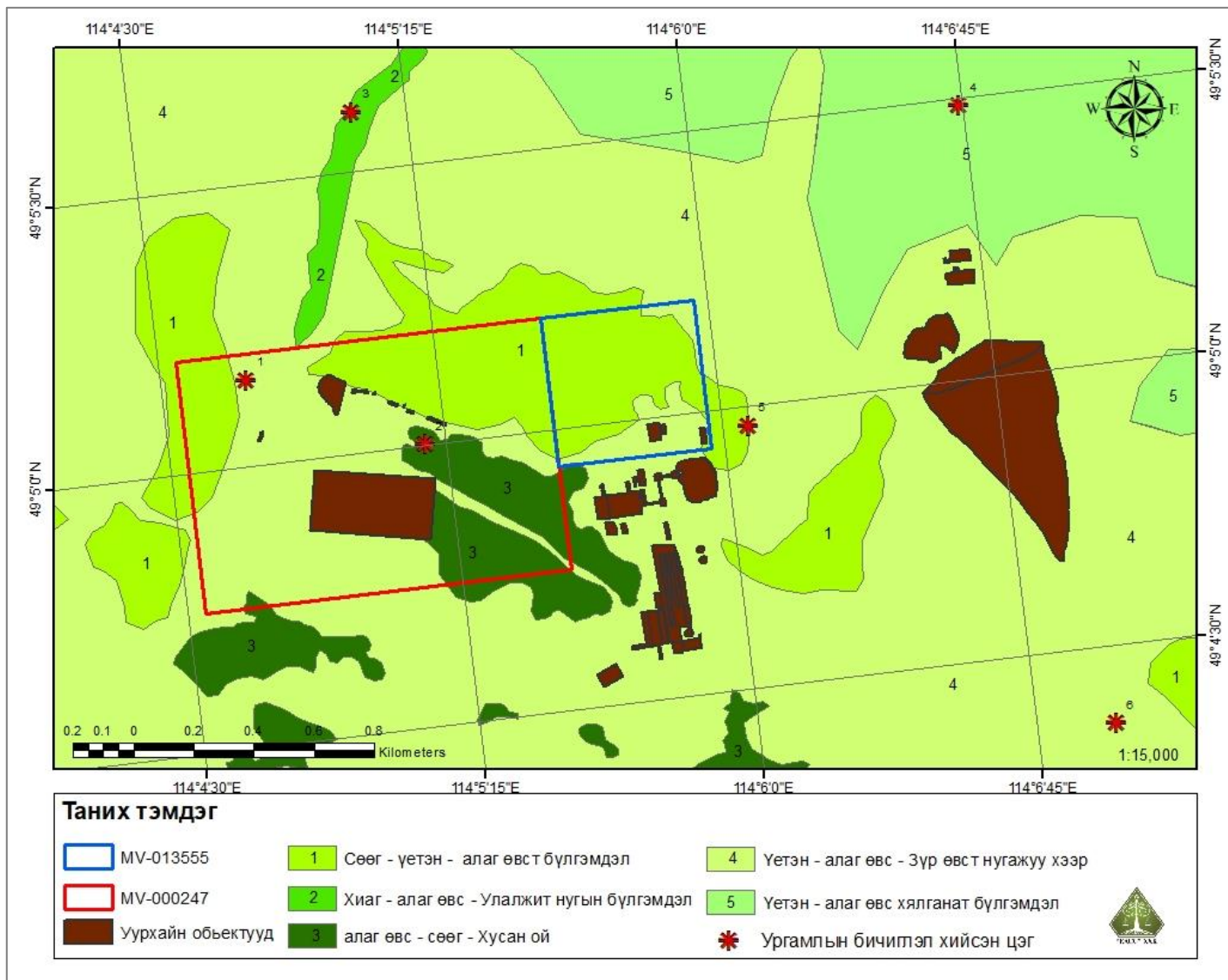
Энэ бүс нутаг нь Монгол дагуурын ойт хээр болон Дорнод Монголын хээрийн шилжилтийн бус учир хойноосоо ойт хээрийн ургамалжилтийн нөлөө, зүүн өмнөд, өмнөд хэсгээсээ хуурай хээрийн ургамалжилтын нөлөөллүүд илэрнэ.

Улааны холимог металлын ордын талбайд Монгол дагуурын ойт хээрийн ургамалжилтын төлөөлөл болох Нарс-Хусан ой уулын ар, хажуу бэлээр бага хэмжээтэй тохиолдох бөгөөд энд нарс бага хэмжээтэй армаг тармаг байдалтай ганц нэгээр түлхүү тохиолдоно. Энэ нь тухайн бүс нутаг нь ойт хээрийн хамгийн өмнөд зах болохыг шууд илтгэх бөгөөд харин уул толгодоос доошлох тутам уулын хээр, нугажуу хээр нь үетэнт хээрээр солигдож уул толгод намссаар ургамлан нөмрөг Дорнод Монголын жинхэнэ хуурай хээрт шилжиж буйг илтгэнэ. Судалгааны талбайд хялганаас (*Stipa sibirica*, *S. baicalensis*), Сибирь зүр өвс (*Filifolium sibiricum*), Саман Ерхөг (*Agropyron cristatum*), Хялгасан Дэвхэргэнэ (*Arenaria capillaris*), Адамсын Шарилж (*Artemisia adamsii*), Ишгэн Шарилж (*Artemisia dracunculus*), Өлчир Шарилж (*Artemisia frigida*), Судалгүй Согоовор (*Bromus inermis*), Ширэг Улалж (*Carex duruscula*), Хөвөн оройт (*Chamaenerion angustifolium*), Цэх Түмэнтана (*Chamaerhodos erecta*), Цагаан Лууль (*Chenopodium album*), Завадскийн Тунхуу (*Dendranthema zavadskii*), Дэрвээн Хазааргана (*Cleistogenes squarrosa*), Бүхэлнавчит Багадай (*Dontostemon integrifolius*), Өмхий Шимэлдэг (*Dracoscephalum foetidum*), Нангиад Хиаг (*Elymus chinensis*), Сибирь Хиаг (*Elymus sibiricus*), Жинхэнэ Өрөмтүүл (*Galium verum*), Алтайн Согсоолж (*Heteropappus altaicus*), Төмцэцэгт Дурваа (*Koeleria macrantha*), Булцуут Туйпланцар (*Phlomis tuberosa*), Ишгүй Гичгэнэ (*Potentilla acaulis*), Маралнавчит Гичгэнэ (*Potentilla tanacetifolia*) Бургаснавчит Банздоо (*Saussurea salicifolia*), Нарийннавчит Халгай (*Urtica angustifolia*), эмийн сөд (*sanguisorba officinalis*), хөх яргуй (*Pulsatilla turczaninovii*, *P. flavescens*), Одой Сараана (*Lilium pumilum*), Ацан Цахилдаг (*Iris dichotoma*), Удвал навчит тавилгана (*Spiraea*

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

aquilegifolia), Бага алтанзул (Hemerocallis minor), Хавтагнавчит Хус (Betula platyphylla) гэх мэт зүйлүүд хээрийн судалгааны үед түгээмэл тохиолдож байв.

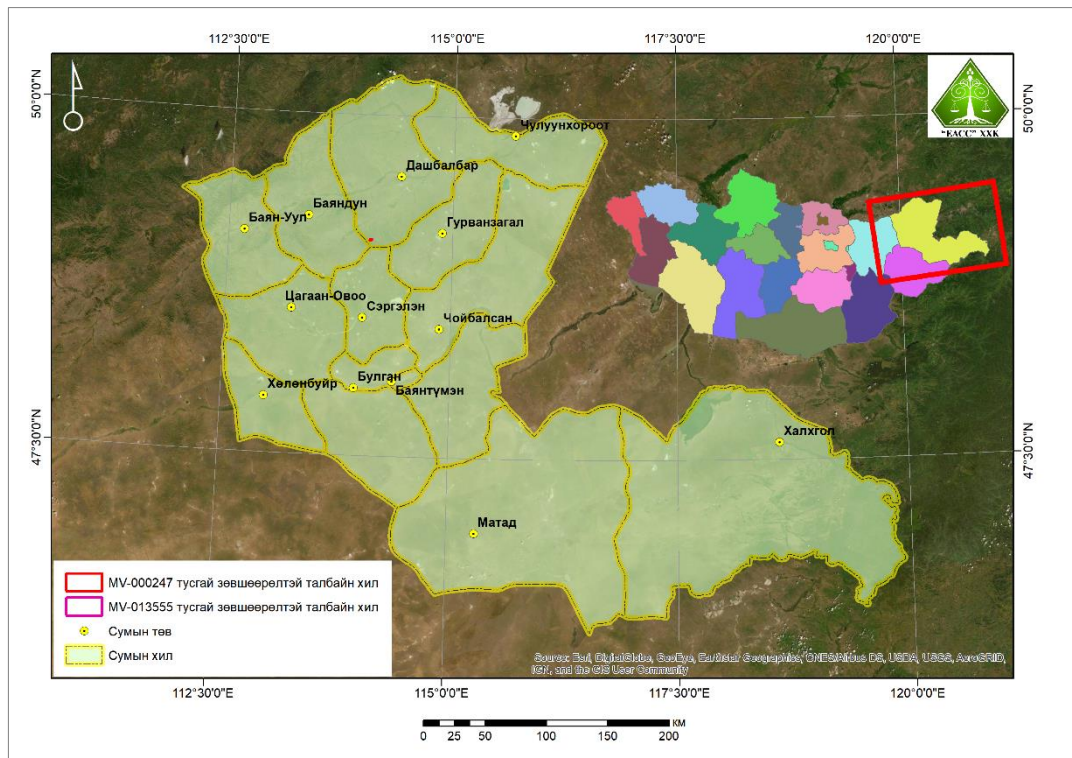
Ургамлан бүлгэмдэл: Төслийн талбайд д.т.д 962 -1112 м-т өргөгдсөн бэсрэг нам уулсын энгэр, бэл хажуу, хөндий, нарийн ам дагаж сөөг-үетэн-алаг өвст бүлгэмдэл, хиаг – алаг өвс – улалжит татмын нугын ургамлан бүлгэмдэл, алаг өвс - сөөгт хусан ой, үетэн - алаг өвс зүр өвст нугажуу хээр, үетэн-алаг өвс-хялганат уулын хээрийн ургамлан бүлгэмдлүүд тус тус тархан ургаж байна. Төслийн талбайн ургамлан бүлгэмдлийг доорх зургаар үзүүлэв.

Зураг 21. Төслийн талбайн ургамлан бүлгэмдэл

2.7. НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төсөл нь Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын нутаг дэвсгэрт хэрэгжих бөгөөд Дашбалбар сум нь Монгол орны зүүн хойд хязгаарт оршдог. Хойд талаараа ОХУ-ын Өвөр Байгалийн хязгаарын Акша, Онон район, бусад талаараа Чулуунхороот, Гурванзагал, Сэргэлэн, Баяндун сумдтай хил залгаа нутагладаг, 871.3 мянган га дэвсгэр газар нутагтай. Газарзүйн байршлаар Дорнод аймгийн төв Чойбалсан хотоос 194 км, Улаанбаатар хотоос 750 км алсад Улз голын Цагаан дэв хэмээх дэнжид томоохон суурин болон өргөжсөн сум юм.

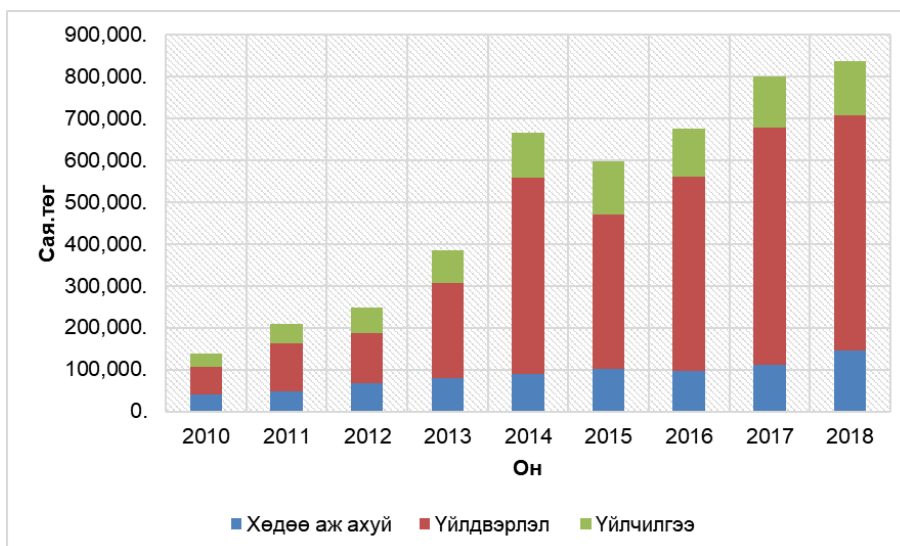

Зураг 22. Дорнод аймаг

Дорнод аймгийн Дашбалбар сум нь 1925 онд байгуулагдсан. Дашбалбар сум нь 871315 га нутаг давсгэртэй. Үүнээс 856990 га газар нь хадлан бэлчээр, 2880 га нь хот тосгон бусад суурингийн эдэлбэр газар, 1032,7 зам, шугам сүлжээний, 7262 га нь ойн сан, 3150 га нь усан сан бүхий газар юм. Сэвсүүл-Жараахай, Харзат, Чух, Номинт, Улз гэсэн 5 багийн нийт 905 өрхөд 3272 хүн амьдардаг. Хүн амын 90 хувь нь нутгийн уугуул буриад ястан, 10 хувь нь халх болон бусад үндэстэн ястан болно. Сумын төвд 216 өрхөд 791 хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Дорнод аймгийн 14 сумаас 4-д, газар нутгийн хэмжээгээр 5-д ордог сум юм.

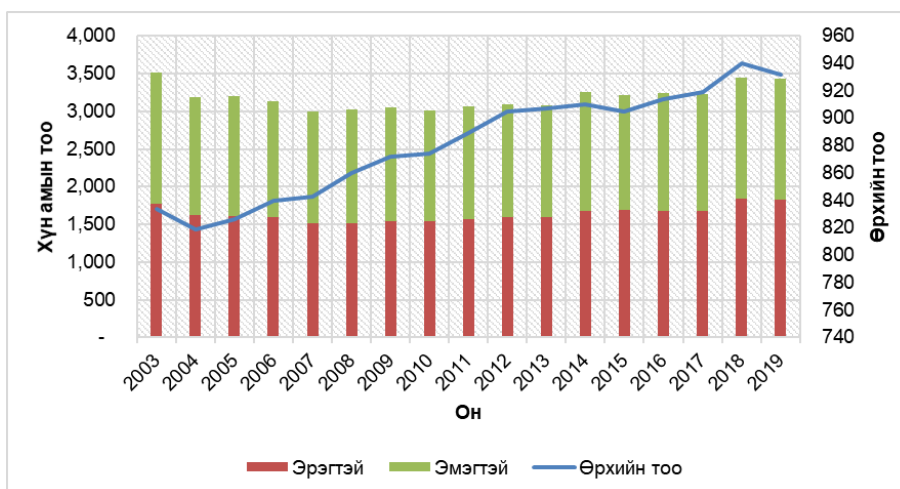
Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2018 оны жилийн эцсийн байдлаар 837,735.3 сая төгрөг байсан бол 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар 1,020,309.4 сая төгрөг болж өссөн байна.

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 23. Дорнод аймгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

2019 оны жилийн эцсийн байдлаар Дашбалбар суманд 932 өрхийн 3427 хүн амьдарч байгаа нь, 2016 оноос 18 өрх, 186 хүнээр, 2012 оноос 27 өрх, 335 хүнээр өссөн байна. Хүн амын тооны 2003-2019 оны үзүүлэлтүүдийг дараах зургаар харуулав.

Зураг 24. Хүн ам, өрхийн тоо /Дашбалбар сум/

Дорнод аймгийн Дашбалбар сумын хэмжээнд 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар 673 малтай өрх 22590 адуу, 22570 үхэр, 183890 хонь, 81410 ямаа, 660 тэмээ тоолуулсан байна.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй экосистемийн чухал бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд үзүүлсэн сөрөг нөлөөллүүдийн орон зайн давхцалуудыг тодорхойлон гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг үнэлж тогтоон тэдгээрийн нөлөөллийн буурах зай, эрчимшлийг тодорхойллоо.

Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй сөрөг үр дагавар түүний нөлөөллийн буурах зай, эрчимшлийг тогтооход хээрийн судалгаа шинжилгээ, хэмжилтийн дүн болон зөвлөх

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

судлаачдын туршлагаар тодорхойлж газарзүйн мэдээллийн систем дээр тулгуурласан “Нөлөөлөл орон зайд буурах функц” –ыг ашиглан зураглалаа.

Нөлөөлөл орон зайд буурах (F_i) функц

$$= 1 - \frac{1}{1 + \frac{Distance^a}{Weight^b}} \cdot 100$$

Үүнд:

Distance - нөлөөлөл буурах зай,

Weight - нөлөөллийн эрчим

a, b - налууугийн хүчин зүйлс

Нөлөөлөл буурах зай болон нөлөөллийн эрчим зэрэг нь нөлөөллийн төрөл, газар орны нөхцөл байдлаас шалтгаалан өөр өөр байх тул нөлөөлөл буурах зэрэгтэй уялдуулан налууугийн хүчин зүйлсийг сонгож нөлөөлөл буурах функцийг тогтооно.

Төсөл нь хэрэгжиж эхлээгүй байгаагаас төслийн үйл ажиллагаа явуулах талбайд хийсэн хээрийн судалгааны үр дүнд үндэслэн тооцоолол хийх боломжгүй байсан тул тооцоолол хийхдээ эх үүсвэрээс шалтгаалсан нөлөөллүүдийг дараахи Олон улсын The Nature Conservancy байгууллагын Монгол орны хэмжээнд хийсэн Экологийн бүс нутгийн үнэлгээний тайланд тулгуурлан бүтээсэн MDT /Mongolian Offset Design/ буюу Нөлөөлөл бууруулах загвар програм ашиглан тооцлоо.

НБЗП-Десктоп нь үндсэн дөрвөн багц програмтай:

1. Land Disturbance and Impact Tools-Нөлөөллийн эх үүсвэр болон Нөлөөллийн програм
2. Offset Tools- Дүйцүүлэн хамгааллын програм,
3. Supplementary Avoidance Tools-Нэмэлт Зайлсхийх програм,
4. Update Tools-Шинэчлэх програм.

Нөлөөллийн эх үүсвэр болон нөлөөллийн програм нь хөгжлийн нөлөөллийн мэдээллийн багцыг үүсгэхэд хэрэглэгдэх Нөлөөллийн эх үүсвэрийн мэдээлэл буюу атрибут мэдээлэл, тусгаг гэх зэрэг стандартыг дагаж мөрдөхөд нь хэрэглэгчдэд тусалдаг програм юм.

Дүйцүүлэн хамгааллын програм нь нөлөөллийн өгөгдлийн багцыг ашиглаж дүйцүүлэн хамгааллын зардлын тайлан гаргаж дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрыг тогтоодог.

Нэмэлт зайлсхийх програм нь уул уурхайн болон төлөвлөсөн нөлөөллийн эх үүсвэр ба лицензтэй талбайнуудын хувьд дүйцүүлэн хамгааллын зардлыг тооцон харьцуулах боломжийг хэрэглэгчдэд олгодог. Эдгээр програмын тусламжтайгаар хэрэглэгч дүйцүүлэн хамгааллын зардлаа бууруулахаас гадна Экологийн бүс нутгийн үнэлгээгээр чухал гэж ангилсан ландшафтад хөгжлийг төлөвлөхөөс зайлсхийж болно.

Шинэчлэх програм нь хэрэглэгчдэд НБЗП-г дахин суулгалгүйгээр энэхүү програмын сүүлийн мэдээллийн санг татаж авахад тусалдаг.

Дээрхи программд нөлөөллийн эх үүсвэрүүдийг дараахи байдлаар эх мэдээлэл болгон оруулж үр дүнг гарган авав.

Хүснэгт 3. Нөлөөллийн эх үүсвэр

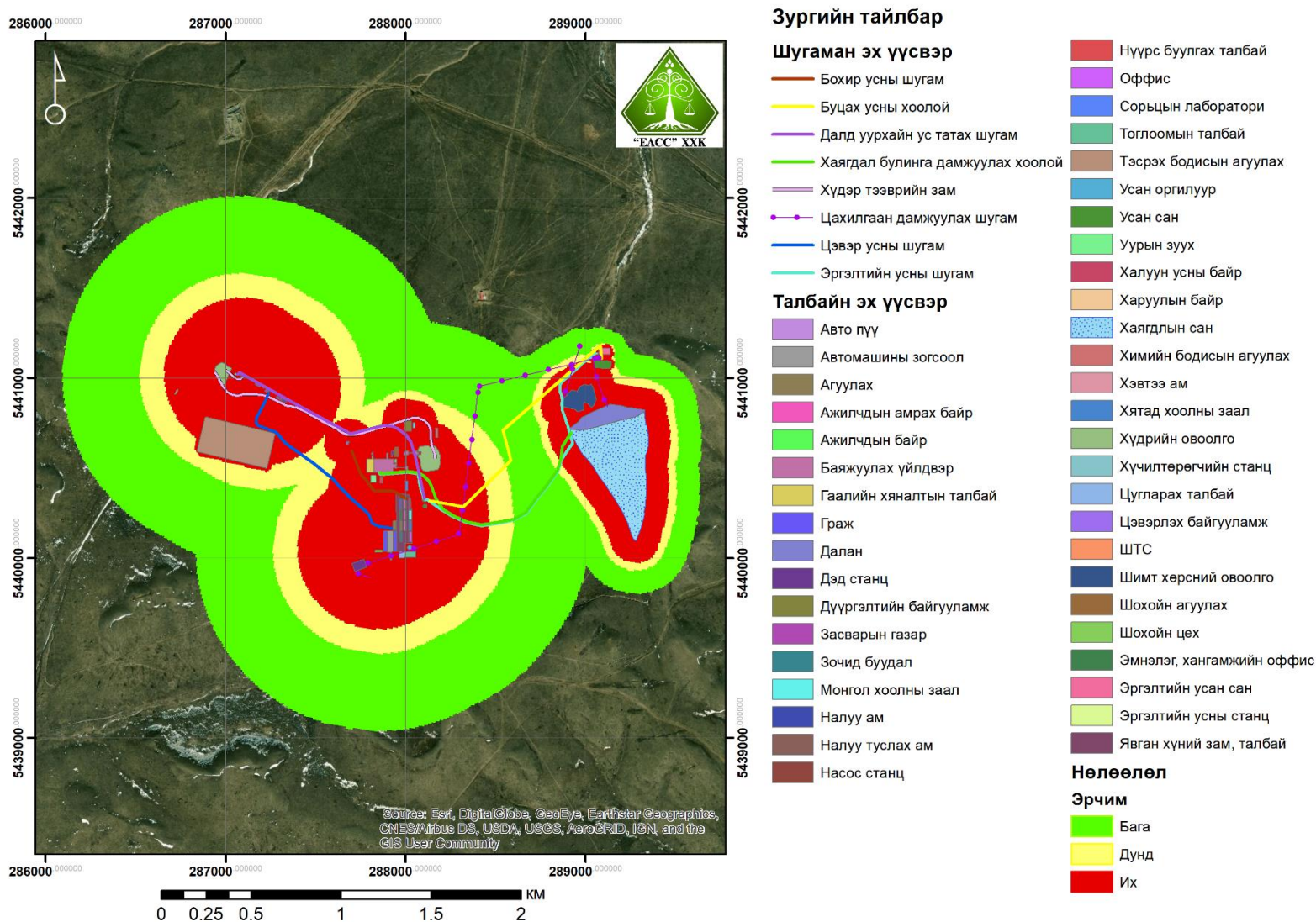
№	Нөлөөллийн эх үүсвэр	Нөлөөллийн эх үүсвэрийн код
Шугаман эх үүсвэр		
1	Хүдэр тээврийн зам	6
2	Эргэлтийн усны шугам	4
3	Хаягдал булинга дамжуулах хоолой	4
4	Цэвэр усны шугам	4
5	Бохир усны шугам	4
6	Цахилгаан дамжуулах шугам	1
7	Далд уурхайн ус татах шугам	4
8	Буцах усны хоолой	4

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Нөлөөллийн эх үүсвэр	Нөлөөллийн эх үүсвэрийн код
Талбайн эх үүсвэр		
1	Авто пуу	18
2	Агуулах	8
3	Ажилчдын амрах байр	4
4	Гаалийн хяналтын талбай	14
5	Граж	6
6	Дүүргэлтийн байгууламж	7
7	Дэд станц	18
8	Засварын газар	7
9	Зочид буудал	4
10	Монгол хоолны заал	4
11	Насос станц	18
12	Нүүрс буулгах талбай	8
13	Оффис	6
14	Сорьцын лабортори	6
15	Усан оргилуур	18
16	Уурын зуух	7
17	Халуун усны байр	4
18	Харуулын байр	18
19	Химийн бодисын агуулах	8
20	Хүчилтөрөгчийн станц	7
21	Хятад хоолны заал	4
22	Цэвэрлэх байгууламж	7
23	Шохойн агуулах	8
24	Шохойн цех	7
25	ШТС	9
26	Эмнэлэг, хангамжийн оффис	6
27	Хаягдлын сан	19
28	Баяжуулах үйлдвэр	7
29	Далд уурхайн амнууд	10
30	Хүдрийн овоолго	12
31	Шимт хөрсний овоолго	12
32	Явган хүний зам, талбай	14
33	Автомашини зогсоол	14
34	Эргэлтийн усан сан	13
35	Усан сан	13
36	Далан	12
37	Эргэлтийн усны станц	18
38	Тоглоомын талбай	18
39	Цугларах талбай	18
40	Тэсрэх бодисын агуулах	8

Төслийн үйл ажиллагаа явагдаж байгаа нутагт дээр дурдсан нөлөөллийн функцуудыг ашиглан гол болон болзошгүй нөлөөллийн нэгдсэн зураглалыг гарган нөлөөлөлд өртөх газрын талбайн хэмжээг тооцов.

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 25. Нөлөөллийн эрчимшлийн ангилал, өртөх талбайн хэмжээ

Хүснэгт 4. Нөлөөлөлд өртөж буй газрын хэмжээ

№	Нөлөөллийн эрчим	Талбай /га/
1	Их	229.41
2	Дунд	100.69
3	Бага	366.64
НИЙТ		696.74

Дээрх хүснэгтээс дүгнэж үзэхэд төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд нөлөөлөлд өртөх талбай нь 696.74 га буюу үүнээс нөлөөллийн их ангилалд 229.41 га, дунд ангилалд 100.69 га, бага ангилалд 366.64 га талбайг тус тус эзэлж байна.

Нөлөөллийн бүсийн хувьд 12.62 % нь Дорнод аймгийн Баяндун суманд, 87.38 % нь Дорнод аймгийн Дашбалбар суманд хамаарагдаж байна.

Нөлөөлд өртөх газар нь экосистемийн хувьд дараахи төрлүүдийг агуулсан байна.

Хүснэгт 5. Нөлөөлөлд өртөх экосистемүүд

№	Экосистемийн төрөл	Нөлөөлд өртөх талбай /га/
1	Нугажуу хээр /meadow steppe/	696.74

3.1. НӨЛӨӨЛИЙН ХЭЛБЭР, ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА

Нөлөөллийн хэлбэр, шууд, шууд бус эсэх, дараалал, буцалттай, буцалтгүй эсэх, хугацаа зэргийг магадлан жагсаах аргыг (checklist) ашигласан тодорхойлов. Р.Мижиддорж нар байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээнд магадлан жагсаах аргыг ашиглах 2 хувилбарыг нэгтгэсэн байдлаар боловсруулсан байдаг /Р.Мижиддорж, 2002 он/. Үүнд:

Экосистемийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд нөлөөлөх байдал: Энд экосистемийн өөрчлөлт, байгалийн нөөцийн ашиглалт, орчны чанарын өөрчлөлт, байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор, эдийн засаг, нийгмийн асуудал, бусад асуудал гэсэн хэсэгт хамаарах нөлөөллийн хэлбэр (шууд, шууд бус), хугацаа (богино болон урт хугацааны) харуулсан магадлах жагсаалтыг нэрлэж болно.

Төслийн байршил, шийдэлтэй холбоотой нөлөөллийн магадлах жагсаалт: Төслийн байршил, уг төслийн шийдэл, төлөвлөгөөтэй холбоотой нөлөөлөл, мөн барилга байгууламж барих, үйлдвэрлэлийн аюулгүй ажиллагаатай холбоотой байгаль орчны асуудал, төслийг ерөнхийд нь хянаж үзэх шалгуур буюу бодлогын чанартай асуудалд хамаарах үйлдвэр аж ахуйн газрын нөлөөллийн эрчмийг заах явдал юм.

3.2. ЭКОСИСТЕМИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН ХЭСГҮҮДЭД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ

Экосистемийн өөрчлөлт: Төсөл хэрэгжих газрын талбайд д.т.д 962-1112 м-т өргөгдсөн бэсрэг уулсын энгэр, бэл хажуу, хөндийгөөр үетэн-алаг өвст хусан ой, алаг өвс-улалж- үетэнт ойн нугын, үетэн-алаг өвс-зүр өвст уулын хээрийн, тал хөндийн алаг өвс-үетэн-хиагт бүлгэмдэл тус тус тархаж байна. Эдгээр ургамлан бүлгэмдэл уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаанд өртөж устах бөгөөд нөлөөллийн хэлбэр шууд, нөхөн сэргээх хугацаа хээрийн бүсэд дунджаар 7 жил [С.Оюунсүвд, Ж.Ундармаа, Экологийн судалгааны төв], олборлолт баяжуулалт, гадаад, дотоод тээвэрлэлт болон бусад барилга байгууламжид бүрэн устах учир нөлөөллийн эрчим хүчтэй ангилалд хамаарна.

Хээрийн судалгааны үр дүнгээр, амьтан судлаачдын бүтээлд тэмдэглэсэн зүйл, өмнө хийгдсэн судалгааны дүнг нэгтгэн тус нутагт 234 зүйл шавьж, 2 зүйл хоёр нутагтан, 3 зүйл

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

мөлхөгч, 23 зүйл шувуу, 18 зүйл хөхтөн амьтан тэмдэглэгдсэн байна. Энэ нутагт ойт хээрийн бүсэд дасан зохицсон амьтад амьдарч байгаа ба зөвхөн энэ бүс нутагт амьдардаг дагуур зараа, дагуур номин болон дагуур огдой зэрэг дагуурын элемент тохиолдоно. Уулсын ам хөндийгөөр амьдрах орчин хооронд шилжих бөгөөд амьдрах орчин, амьтдын замналд өөрчлөлт орно. Энэ нөлөөлөл нь шууд, богино хугацааны /төслийн үйл ажиллагаа зогссоноос 2 жилийн дотор амьтдын шилжилт хэвийн горимд шилжинэ/ эсвэл урт хугацааны /амьдрах орчны нөхөн сэргээх хугацаа доод тал нь 7 жил/, дунд зэрэг нөлөөлөлд хамаарна. Гадаргын хэлбэршил өөрчлөгдөх хэдий ч бүсийн бичил уур амьсгалд үзүүлэх нөлөөлөл харьцангуй бага юм.

Ландшафт, геологийн тогтоц: Уурхайн орд газар нь нам уулс, ухаа гүвээ, толгодоор хүрээлэгдсэн, толгодын орой хяр нь бөөрөнхий хавтгайдуу оройтой, уулын ар хажуу нь нилээд огцом, эдгээрийн хооронд нарийвтар хөндийнүүдтэй байна. Эдгээр хөндийд нимгэн зузаан янз бүрийн давхаргатай хар хүрэн хөрсний хэв шинжүүд делювийн нунтаг карбонатлаг хурдас дээр үүссэн байна. Харин ухаа толгодын хөрс үүсгэгч эх чулуулаг нь элювийн байнгын хатуу чулуулаг, элюви-делювийн нунтаг карбонатлаг хурдастай байна. Уурхайн эзэмшил талбай орчимд сийрэг хусан ой бүхий ойт хээр, хээрийн үндсэн 4 хэв шинжийн хөрс зонхилон тархсан байна. Үүнд:

- Ойн бараан (нимгэн)-Хусан ой бүхий газарт
- Чулуурхаг Хархүрэн (толгодын хар хүрэн)-Уулын орой энгэр газарт
- Ердийн Хархүрэн (тал хөндийн хар хүрэн)-Бэл хормойн тэгшивтэр газарт
- Нугархаг Хархүрэн-Ар хажуу, хөндий судаг газарт

Мөн эдгээр хөрснөөс гадна ус чийг ихтэй судаг дагууд Глейрхэг дарагдмал үетэй хөрс бага хэмжээгээр тархана. Эдгээр хэв шинжийн хөрс олборлолт, баяжуулалт, дотоод, гадаад тээвэрлэлт болон бусад объектуудын нөлөөгөөр элэгдэл, эврдэл орно. Энэ нөлөөлөл нь шууд, урт хугацааны, хүчтэй нөлөөлөлд хамаарна. Хүдрийн овоолго, хоосон чулуулгын овоолго зэрэг нь 5-10 м, бутлуурын цех, баяжуулах үйлдвэр, химийн бодисын агуулах, баяжмалын агуулах зэрэг барилга байгууламж нь 2-5 давхар өндөртэй байна. Өөрөөр хэлбэл ийм өндөр хэлбэршил бүхий техноген объектоор уулын хажуу, бэл, хормой, уулс хоорондын нарийхан ам хөндий солигдоно. Энэ нөлөөлөл нь шууд, богино хугацааны / төсөл хэрэгжиж дууссаны дараа барилга байгууламжийг хураана, хоосон чулуулгын овоолго, хаягдлын овоолго зэргийг нөхөн сэргээнэ. Иймд төсөл хэрэгжиж дууссаны дараа 2 жилийн хугацаанд хуучин хэв шинжиндээ орох боломжтой/, дунд зэргийн эрчимтэй байна.

Улааны холимог металлын орд нь Төв-Монголын атираат системийн зүүн хойд талын Хойд-Чойбалсан хүдрийн районд байрладаг. Хойд-Чойбалсан район нь Хойд-Хэрлэнгийн геоантиклиналь өргөгдөлд холбогдон, хожуу протерозойн үед дундад массивт хөгжсөн бөгөөд Дорнодын галт уулын тектоник структурын Улааны блокын зүүн хойд захын хэсэгт байрлана. Ордын талбай нь ойролцоогоор 0.5 км², баруун хойш суналтай Мухар ба Зүүн Мухарын хагарлуудын хоорондох блокт зүүн урд талаас 1 км сунаж хөгжсөн хүдэр агуулсан дэлбэрэлтийн хоолойг агуулна. Районы мезозойн өмнөх үүслүүдэд протерозойн тунамал, галт уулын гаралтай чулуулаг, палеозойн амфиболит ба ногоон занарын фациуд багтаж хувиралд орсон төрөл бүрийн магматитууд, гранит-гнейс, гранодиорит давамгайлсан гранитоид, түрүү ба хожуу палеозойн гранитууд төлөөлдөг. Далд уурхайн малталт нэвтрэлтээр нийт 6302886.5 м³ хурдас чулуулаг өртөгдөнө. Үүнээс геологийн тогтоцод үзүүлэх нөлөөлөл нь шууд, урт хугацааны, хүчтэй нөлөөлөл юм.

Байгалийн нөөц ашиглалт: Төслийн үйл ажиллагаа нь өөрөө Улааны холимог металлын ордыг ашиглах юм. Иймд эрдэс баялгийн нөөцийг буцалтгүй шинжтэй шууд олборлох бөгөөд урт хугацааны, хүчтэй нөлөөлөл юм. Мөн усны нөөцийг олборлолтын болон баяжуулалтын үйл ажиллагаанд ус ашиглана. Усны нөөцийг төслийн үйл ажиллагаанд шууд ашиглах боловч усны нөөцийн ашиглалт нь газрын доорх усны боломжит нөөц буюу нөхөн сэргэх нөөцийг

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

ашиглаж байгаа учир богино хугацааны, дунд зэрэг нөлөөлөл юм. Төслийн үйл ажиллагаанаас 102 га талбайн бэлчээрийн нөөц өртөгдөнө. Энэ нь шууд, урт хугацааны, хүчтэй нөлөөлөл юм. Дулаан хангамжид нүүрс ашиглана. Адуун чулууны нүүрсний ордын олборлосон нүүрсийг ашиглах бөгөөд олборлосон нүүрсийг ашиглаж байгаа учир шууд бус, урт хугацааны, хүчтэй нөлөөлөл юм.

Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт: Орчны чанарт өөрчлөлт оруулах боломжтой төслийн эх үүсвэрийг технологийн бүх үе шаттай уялдуулан авч үзэв. Үүнд:

Олборлолтын үйл ажиллагаа: Далд аргаар олборлолт явуулна. Иймд олборлолтын үеийн малталт, нэврэлтээс гадаад орчны агаарын чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй. Харин далд уурхайн дотоод орчны агаарт их хэмжээний тоосонцор тэсэлгээний үед үүснэ. Ордын ТЭЗҮ-д тэсэлгээний үеийн тоосжилтыг усан манан үүсгэгчээр бууруулахаар тусгасан байна. Дотоод орчны агаарын чанарын өөрчлөлт нь далд уурхайн газар доор ажиллах ажилчдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Энэ нөлөөллийн эрчим нь дунд зэрэг, дунд хугацааны, шууд нөлөөлөл юм.

Олборлосон хүдрийг хүдрийн түр овоолго хүртэл тээвэрлэх үед агаарт тоосжилт үүснэ. Налуу гол ам болон босоо гол амаар газрын гадаргуу дээр гарч ирсэн хүдэр болон хоосон чулуулгийг ачих үед тоосжилт үүсэх боломжтой юм. Суурь чулуулаг, хөрсөн агуулагдах хүнд металлууд тухайн орон нутгийн геологийн тогтоцоос хамаарч хүлцэх агууламжаас өндөр гарч байна.

Баяжуулах үйл ажиллагаа: Хүдрийн бункерт хүдэр буулгах үед тоосжилт үүснэ. Эндээс үүсэх тоос нь 120 сек хугацаанд газар бууж түүнээс хойш агаар дахь агууламж нь буурна. Иймд богино хугацааны нөлөөлөлд хамаарах бөгөөд шууд нөлөөлөл юм. Нөлөөллийн эрчим нь дунд зэрэг юм. Бутлах, нунтаглах үед мөн тоосжилт үүснэ. Бутлах талбайгаас Dust Trak 8530 багажаар газар дээр нь хэмжсэн дүнгээр жижиг ширхэгт тоосонцорын агууламж 0.4 мгр/м³ байна. Агаарын чанар Техникийн ерөнхий шаардлага (MNS 4585:2007) стандартын 24 цагийн жижиг ширхэгт тоосонцрын стандарттай (50 мкг/м³) харьцуулахад 8 дахин их байна. Иймд энэ нөлөөллийн эрчим хүчтэй, богино хугацааны (хурдан сарнина) шууд нөлөөлөл юм. Үндсэн, хяналтын, цэвэрлэгээний флотаци нь тус бүр 16 м³ багтаамж бүхий флотамашинд явагдах бөгөөд эндээс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл бага. Харин флотациас гарах хаягдал нь хаягдлын санд хуримтлагдах бөгөөд энэ нь орчны хөрс, усны чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ. Усны чанарт үзүүлэх нөлөөлөл нь шууд бус (баяжуулалтаас хаягдлын санд хуримтлагдана. Хаягдлын сангаас шүүрэх, хаягдлын сан сэтрэх үед нэвчиж хөрс, усны бохирдол үүсгэх эрсдэлтэй), урт хугацааны, эрчим нь хүчтэй нөлөөлөл байна.

Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палентологийн олдвор: Олборлолтын үеийн хурдас чулуулгийн овоолго, хүдрийн түр овоолго, баяжуулах үйлдвэрийн барилга, байгууламж зэрэг нь орчны гадаргын хэлбэршил, өнгө төрхийг бүрэн өөрчилнө. Иймд энэ нөлөөллийн эрчим их, дунд хугацааны шууд нөлөөлөлд хамаарна. Төслийн талбай орчим улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутаг байхгүй юм. Палеонтологийн хайгуул судалгааны ажлын үр дүнгээр төслийн талбайд эртний амьтан ургамлын олдвор олдоогүй. Мөн түүх соёлын дурсгал илрээгүй байна.

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

“Шинь шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн БОННУ-ний ажлыг Монгол Улсын Байгаль хамгаалах тухай хууль, Газрын хэвлийн тухай хууль болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуульд заасны дагуу болон Байгаль орчны үнэлгээний тайлан хийх аргачлалын дагуу хийж төслийн

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

хэрэгжилтийн явцад авч хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулав.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төслийн байгаль орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг төслийн технологи ажиллагааны онцлогтой нь уялдуулан олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн гол болон болзошгүй нөлөөллийг тодорхойлох арга, аргачлалын дагуу байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг тус бүрд нь авч үзсэний үндсэн дээр байгаль орчныг хамгаалах бусад багц хууль, холбогдох журам, зааврын дагуу хийж гүйцэтгэсэн болно.

Байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх талаар Монгол Улсын хуулиуд, шинээр гарч буй шаардлагатай уялдан байнга шинэчлэгдэж байх баримт бичиг төдийгүй төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд байгаль хамгаалах, болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тухай бүр нь бууруулж нөхөн сэргээх зорилтыг хангах үүрэгтэй юм.

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
Байгаль орчин								
Агаар орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
Ашиглагдаж буй тээврийн хэрэгсэл тоног төхөөрөмжөөс ялгарах хорт хий орчны агаарыг бохирдуулах	Төсөлд хэрэглэгдэж буй тээврийн хэрэгслүүдэд Монгол Улсад мөрдөгдөж буй утааны ба бохирдлын стандартууд болон олон улсын холбогдох стандартуудын шаардлагын дагуу хяналт хийж түүнд нийцүүлэх арга замыг тодорхойлох	Төсөлд хэрэгжүүлэхэд ашиглах бүх дотоод шаталтаг хөдөлгүүр бүхий тээврийн хэрэгсэл, машин механизм			Дотоод төлөвлөгөөгөөр		2024	Монгол улсын стандарт MNS 5013:2003 MNS 5014:2003
Хатуу хучилтгүй зам дээрх тээврийн хөдөлгөөн, бүтээгдэхүүн тээвэрлэж буй машинаас үүсч болох шороо тоосноос агаарт тоосжилт үүсэх	Усны машин ашиглан тоосжилт үүсэх замуудыг дулааны улиралд услах, чийглэх, замыг дагтаршуулах	Шороон замууд	га	1.65	Тоосжилт үүсэх нөхцөлд		2024	Агаарын тухай хууль, 9, 11, 23-р зүйл MNS 4585:2007
Хүдрийн түр овоолгоос тоосжилт үүсэх	Хүдрийн түр овоолгод хаалт хийх, хаалтны бүрэн бүтэн байдлыг	Хүдрийг түр овоолгод ачиж буулгах талбай	ш		Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр		2024	Агаарын тухай хууль, 9, 11, 23-р

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
	хангах							зүйл MNS 4585:2016
Хаягдлын сангийн тоос салхины чиглэлийн дагуу өмнө, зүүн, зүүн өмнө зүг рүү хаврын улиралд 500 м-т тархах	Тоосжилтыг бууруулах усалгааны төхөөрөмжийг тогтмол ажиллуулах, бүртгэлийг хөтлөх	Хаягдлын сангийн тоосны эх үүсвэрийн талбай	га	9	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2024		
	Хаягдлын далангийн тоосжилтыг бууруулах ажлыг нэмэгдүүлэх							
<i>Гадаргын болон газрын доорхи усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр</i>								
Хаягдлын далангаас шүүрсэн ус газаргын болон газрын доорхи усыг бохирдуулах	Хаягдлын далангийн хяналтын цооногуудад байнгын хяналт тавих	Хаягдлын далан			Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт туссан		2024	-
	Усан орчны бохирдлоос урьчилан сэргийлэх зорилгоор усан сан, өргөх насосны ажлын байруудад био 00 суурилуулах	Усан сан			Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах		2024	Нүхэн жорлон, угаадасны нүх. Техникийн шаардлага MNS5924:2015
	Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас гарсан хаягдал усанд тогтоосон цэгүүдэд хяналтын шинжилгээг тогтмол хийж, төслийн	Төслийн талбай			Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах		2024	Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус.

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
	стандартын хүлцэх дээд агууламжид нийцүүлэн цэвэршүүлэх							Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015
	Цэвэршүүлсэн усыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хүрээлэн буй орчинд дахин ашиглах хүрээг тодорхойлох, төлөвлөх	Төслийн ойр орчин		Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2024	Дахин ашиглах цэвэрлэсэн ус. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 6734:2018
<i>Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр</i>								
Уурхайн нөлөөллийн бүсийн хүрээний зам талбайн тохижилт муугаас үүдэн машин техник, хүний хөлөөр хөрсөн бүрхэвч доройтох	Нягтаршиж бохирдсон талбайг тэгшлэн сийрэгжүүлж ургамалжуулах	Төслийн ойр орчин	га	Жил бүр эвдэрсэн газрын хэмжээг гаргаж тухай жилийн үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2024	Газрын тухай хууль 56-р зүйл-56.2 Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль 6, 7-р зүйл

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
Хаягдал тослох материал хадгалах талбайд санамсаргүй тохиолдлоор асгаралт үүсэн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах	Асгаралтын үе хэрэглэх багаж хэрэгслээр хангаж ажиллах	Засвар үйлчилгээний газрууд	ш	4	900’000	3’600’000	2024	-
Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвч доройтох	Чойбалсан хот хүртэлх холимог металлын тээвэрлэлтэд ашиглаж байгаа сайжруулсан шороон авто замын засварын ажлыг тухай бүр хийх ажлыг төлөвлөх	Улааны уурхайгаас Баянтүмэн өртөө хүртэл	км	124	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах		2024	-
Ургамал нөмрөгийг хамгаалах чиглэлээр								
Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан бүрхэвч доройтох	Орчныг тохижуулж нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэх	Нөлөөллийн бүсэд	га	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2024	MNS 5918 : 2008		
	Суурьшлын бүсийн болон хаягдлын далангийн орчимд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн ажиллах							
Физик нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, машин	Техник тоног төхөөрөмжийн	Төслийн талбай	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах			2024	MNS-5003:2000	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал, сая.төгрөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
механизмын, хөдөлгүүрээс үүдэлтэй шуугиан ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлнэ.	шуугиан бууруулах арга хэмжээг авах							MNS-5002:2000 MNS 4990 : 2000 MNS 12.4.005:85 MNS 5388:2004 MNS 3306:1991
	Дуу шуугиан ихтэй ажлын байранд ажиллагсдыг сонголын эрхтэн хамгаалах хэрэгслээр хангах	Шуугианы түвшин өндөр хэсгүүдэд	ш		Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд багтсан	2024		
Хүний эрүүл мэнд								
Байнгын хүнд, хортой нөхцөлд ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх Байнгын хүнд, хортой нөхцөлд ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	Ажиллагсад	Хүн	600	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2024	-	
	Хортой нөхцөлд ажиллагсад хор тайлах бүтээгдэхүүнээр хангах	Хортой нөхцөлд ажиллагсад	Хүн		Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах	2024		Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдын 2004 оны 77 дугаар тушаалын хавсралт
Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлэх ажлын нэг жилийн дундаж зардал, сая.төг:								3'600'000

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	-	-	-	-	-	-	-
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	Олон наст ургамлын холимог тарих	га	6	Уурхайн зардлаас		-	-
3	Татан буулгах, хаалтад бэлтгэх	-	-	-	-	234'570'000	-	-
НИЙТ						234'570'000		

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДАЛ, ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

_____ : Хөгжлийн төслийн үйл ажиллагааны нөлөөнөөс улбаатай зайлсхийх боломжгүйн улмаас учирсан хөнөөл, хур нөлөө, хохирлыг нөхөн барагдуулахад чиглэсэн, биологийн олон янз байдлыг цэвэр алдагдалгүй байлгахыг эрмэлзсэн зэрэг тогтвортой хамгаалах зорилгоор төлөвлөсөн үйл ажиллагааг “Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалал” гэж ойлгоно (ten Kate, Bishop and Bayon 2004).

Хүснэгт 7. Биологийн олон янз байдал дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Дүйцүүлэн хамгаалахаар орон нутгийн тусгай хамгаалалтанд авсан газарт нутгийн байгаль хамгаалагч ажиллуулах (ажил гүйцэтгэхэд шаардлагатай урсгал зардал)	-Цэвэрлэх -Урьдчилан сэргийлэх		1	8'252'000	8'252'000	Шаардлагатай тохиолдолд	
2	Ой, хээрийн түймрийн аюултай үе, үер ус, бусад байгалийн гамшиг тохиолдохоос сэргийлэх, хор хөнөөлийг арилгахад уурхайн ажилчид, нутгийн иргэдийг эргүүл	-Хамгаалах -Мониторинг хийх	Дүйцүүлэн хамгаалах талбайд	1	Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас	Шаардлагатай тохиолдолд	

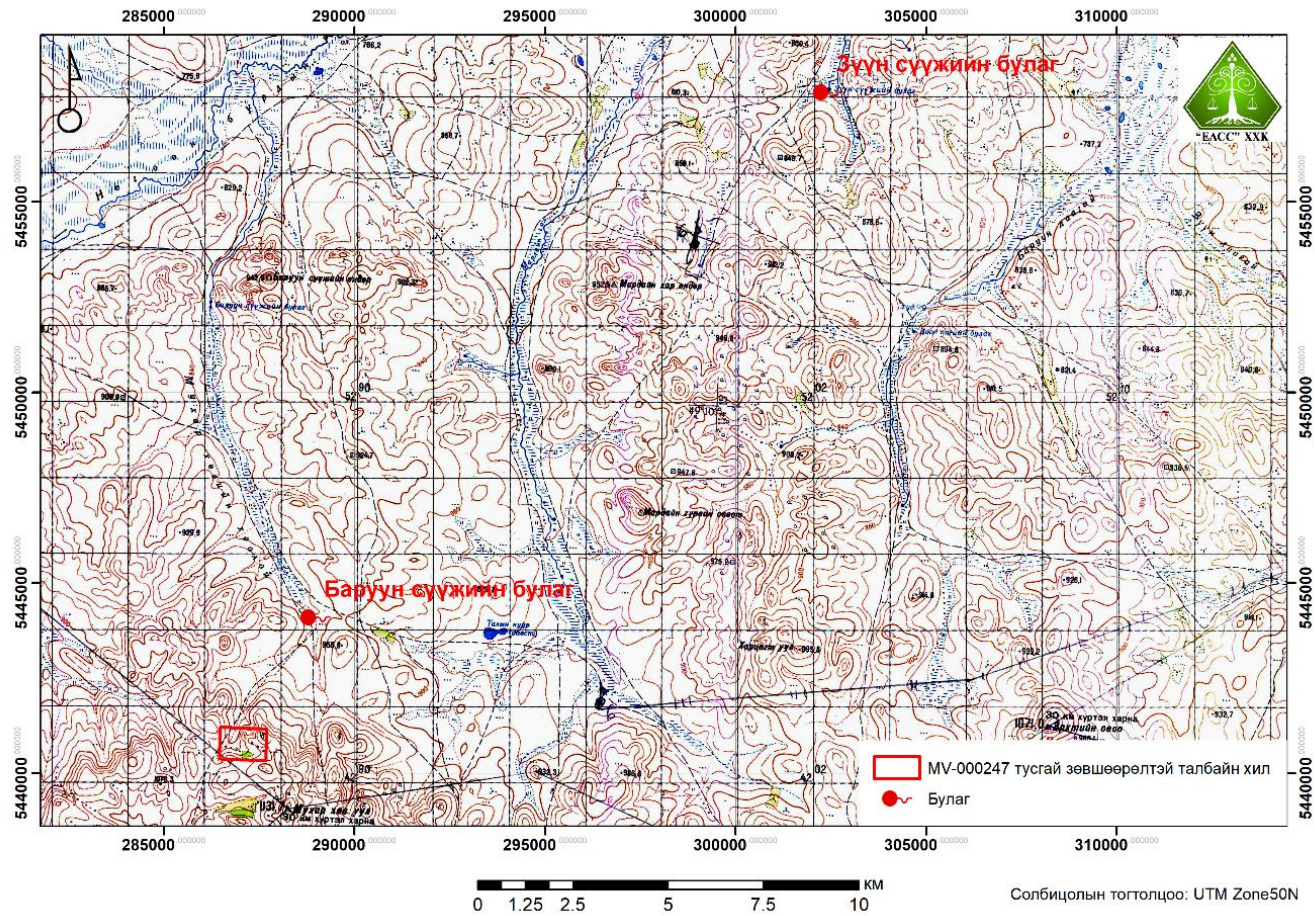
“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	харуул хийлгэх, туслалцуулах зэргээр оролцоог хангах ажлыг урьдчилан төлөвлөж зохион байгуулах							
3	Дүйцүүлэн хамгаалах газрыг уурхайн ажилчид нутгийн иргэдийн хүчээр хог хаягдал бусад бохирдуулагч зүйлээс цэвэрлэх ажлыг жилд 1-с доошгүй удаа зохион байгуулах	-Хамгаалах -Мониторинг хийх		1	Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас	Жилийн турш	
4	Булгуудын эхийг хамгаалж дараах аргаар тохижуулах...Үүнд: - Тухайн бүс нутагт зохицсон мод, бут, бутлаг ургамлыг эргийг бэхжүүлэх, ус татуулах зориулалтаар тарьж ургуулах	-Хамгаалах -Урьдчилан сэргийлэх -Хамгаалах -Урьдчилан сэргийлэх		1	7'840'000	7'840'000	1 удаа	
6	Дашбалбар сумын Сэвсүүл Жараахай багийн нутаг Зүүн сүүж, Галдан булаг орчмын ОНТХГазарт амьдарч байгаа болон нүүдэллэн өнгөрч байгаа амьтны аймгийн төрөл зүйлийг хамгаалах бүртгэл хөтлөх, шаардлагатай тохиолдолд биотехникийн арга хэмжээ авах				Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		
7	Хээрийн түймрээс хамгаалах арга хэмжээ авах төлөвлөн түймрийн аюултай хэсгүүдэд 1 га талбайд шороон зурвас байгуулах				Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		
8	Дашбалбар сумын Сэвсүүл Жараахай багийн нутаг Зүүн сүүж, Галдан булаг орчмын ОНТХГазрын хамгаалалт, ашиглалтын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн /төсвийн зарцуулалтыг хариуцах тохиолдолд/ тайланг хагас жил тутам гаргаж, сумын ИТХ, Засаг				Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	дарга, “Шинь Шинь” ХХК-ийн удирдлагад танилцуулж байх							
9	2023 онд нутагшуулсан тарваганы тооллого хийх				Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		
10	Мардай тосгоны эвдэрч эзэнгүй орхигдсон газрын нөхөн сэргээлтийг 10 га талбайгаас доошгүй төлөвлөх	-Нөхөн сэргээх -Хамгаалах -Урьдчилан сэргийлэх			Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		
11	Тухайн бүс нутагт тарвага сэргээн нутагшуулах ажлыг зохион байгуулах	- Нөхөн сэргээх -Хамгаалах -Урьдчилан сэргийлэх			Уурхайн зардлаас	Уурхайн зардлаас		
12	Булаг шандын эхийг хашиж хамгаалан мод тарих				3’268’000	3’268’000		
НИЙТ						19’360’000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 26. Дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагаа хэрэгжүүлж буй булгуудын байршил

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой айл нүүлгэн шилжүүлэх ажиллагаа хийгдэхгүй болно.

9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой түүх соёлын өвийг хамгаалах ажил хийгдэхгүй болно.

10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

10.1. ХИМИЙН БОДИСЫН ТӨРӨЛ ХЭМЖЭЭ, ХЭРЭГЛЭЭ

Хүснэгт 8. Баяжуулах үйл ажиллагаанд ашигдах урвалж бодисын хэрэглээ

№	Нэршил	Химийн томъёо	Зориулалт	Зарцуулалт гр/тн	Жилд зарцуулах бодисын хэмжээ, кг
1	Натрийн сульфит	Na ₂ SO ₃	Дарагч	600	200'000
2	Цайрын сульфат	ZnSO ₄	Идэвхижүүлэгч	800	1'000'000
3	Аэрофин 3418А	C ₄ H ₉ OCSSNa	Цуглуулагч	80	80'000
4	Аэрофлот 25	(C ₇ H ₇ O) ₂ PSSH	Цуглуулагч	60	80'000
5	Зэсийн сульфат	CuSO ₄	Идэвхижүүлэгч	200	400'000
6	Азотын хүчил	HNO ₃			50'000
7	Давсны хүчил	HCl			30'000
8	Этил тиокарбамат	SN-9	Цуглуулагч	200	5'000

Хүснэгт 9. Лабораторид ашиглах химийн бодисын жагсаалт

№	Нэр	Томъёо	CAS №	Хэмжих нэгж	Хэрэглээ
1	Трилон Б	C ₁₀ H ₁₄ N ₂ O ₈ Na ₂ ·2H ₂ O	6381-92-6	кг	8
2	Ксиленол шар	C ₃₁ H ₂₈ N ₂ Na ₄ O ₁₃ S	3618-43-7	кг	1.2
3	Калийн иод	KI	7681-11-0	кг	12
4	Мочевин	H ₂ NCONH ₂	57-13-6	кг	8
5	Аммонийн гидрофторид	NH ₄ HF ₂	1341-49-7	кг	4
6	Хлорын хүчил	HClO ₄	7601-90-3	л	4
7	Устөрөгчийн хэт исэл	H ₂ O ₂	7722-84-1	л	4
8	Натрийн ацетат	CH ₃ COONa	127-09-3	кг	8
9	Цууны хүчил	CH ₃ COOH	64-19-7	л	12
10	Аммонийн хлорид	NH ₄ Cl	12125-02-9	кг	6
11	Аммонийн персульфат	(NH ₄) ₂ S ₂ O ₈	7727-54-0	кг	8

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Нэр	Томьёо	CAS №	Хэмжих нэгж	Хэрэглээ
12	Натрийн тиосульфат	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 \cdot 5 \text{H}_2\text{O}$	10102-17-7	кг	8
13	Аскорбины хүчил	$\text{C}_6\text{H}_8\text{O}_6$	89924-69-6	кг	20
14	Аммонийн фторид	NH_4F	12125-01-8	кг	12
15	Тиомочевин	$\text{CH}_4\text{N}_2\text{S}$	62-56-6	кг	8
16	Давсны хүчил	HCl	7647-01-0	л	8
17	Хүхрийн хүчил	H_2SO_4	7664-93-9	л	8
18	Азотын хүчил	HNO_3	7697-37-2	л	8
19	Аммиакийн усан уусмал	$\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$	1336-21-6	л	8
20	Калийн бифталат	K_2HPO_4	7758-11-4	кг	4
21	Калийн дигидрофосфат	KH_2PO_4	7778-77-0	кг	4
22	Калийн перманганат	KMnO_4	7722-64-7	кг	12
23	Мөнгөний нитрат	AgNO_3	7761-88-8	кг	0.8
24	Этанол	$\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$	64-17-5	л	8
25	Эриохром хар Т	$\text{C}_{20}\text{H}_{14}\text{NaO}_7\text{S}$	1787-61-7	кг	2
26	Фенолфлатьейн	$\text{C}_{20}\text{H}_{14}\text{O}_4$	77-09-8	кг	0.4
27	Метилоранж	$\text{C}_{14}\text{H}_{14}\text{N}_3\text{NaO}_3\text{S}$	547-58-0	кг	0.4
28	Метил улаан	$\text{C}_{15}\text{H}_{15}\text{O}_2\text{N}_3$	493-52-7	кг	0.4
29	Метилен хөх	$\text{C}_{16}\text{H}_{18}\text{CN}_{35} \cdot 3\text{H}_2\text{O}$	61-73-4	кг	0.4
30	Цардуул	$(\text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}_5)_n$	9004-34-6	кг	4
31	Калийн радонид	KSCN	333-20-0	кг	4
32	Калийн хромат	K_2CrO_4	7789-00-6	кг	8
33	Глицерин	$\text{HOCH}_2\text{CHONCH}_2\text{OH}$	56-81-5	л	8
34	Цахиур	$\text{SiO}_2 \cdot n\text{H}_2\text{O}$	7631-86-9	кг	8
35	Натрийн хлорид	NaCl	7647-14-5	кг	8
36	Натрийн сульфид	Na_2SO_3	7757-83-7	кг	10
37	Натрийн гидроксид	NaOH	1310-73-2	кг	20
38	Араб модны цавуу	Gum Arabic powder		кг	12
39	Хар тугалганы эх бодис			кг	8
40	Цайрын эх бодис			кг	8
41	Зэс	Cu	7440-50-8	кг	0.24
42	Хар тугалга	Pb	7439-92-1	кг	0.4

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Нэр	Томъёо	CAS №	Хэмжих нэгж	Хэрэглээ
43	Цайр	Zn	7440-66-6	кг	0.8
44	Алт	Au	7440-57-5	кг	0.032
45	Мөнгө	Ag	7440-22-4	кг	0.4
46	Бромын ус	Br ₂	7726-95-6	кг	0.04
47	Сульфосалицилийн хүчил	C ₇ H ₆ O ₆ S*H ₂ O	304851-84-1	кг	0.04
48	Калийн хлорид	KCl	7447-40-7	кг	0.2
49	Цахиурын диоксид	SiO ₂	7631-86-9	кг	0.2
50	Натрийн оксалат	Na ₂ C ₂ O ₄	62-76-0	кг	0.8
51	Аммонийн оксалат	(NH ₄) ₂ C ₂ O ₄	1113-38-8	кг	20
52	Аммоний молибденовокислый 4-водный	(NH ₄) ₆ Mo ₇ O ₂₄ *4H ₂ O	12027-67-7	кг	0.2
53	Натрийн тетраборат	Na ₂ B ₄ O ₇ *10H ₂ O	1303-96-4	кг	0.2
54	Индий	In	7440-74-6	кг	0.04
55	Кадми	Cd	7440-43-9	кг	0.8
56	Идэвхижүүлсэн нүүрс	C	7440-44-0	кг	20
57	Ацетилен	C ₂ H ₂	74-86-2	кг	12
58	Хүхэр	S	7704-34-9	кг	8
59	Вазелин	C ₆ H ₁₄ O ₂	76-09-5	кг	8
60	Калийн сульфат	K ₂ SO ₄	7778-80-5	кг	4
61	Натрийн карбонат	Na ₂ CO ₃	497-19-8	кг	4
62	Гидроксилламин гидрохлорид	NH ₂ ·OH·HCL	5470-11-1	кг	8
63	Дарсны хүчил	C ₄ H ₆ O ₆	87-69-4	кг	4
64	Натрийн фторид	NaF	7681-49-4	кг	4
65	Ацетон	CH ₃ COCH ₂	67-64-1	кг	4
66	Зөөлөн полуретан хөөс			кг	8
67	Полиэтилен исэл			кг	8
68	Кальцийн хлорид	CaCl ₂	10043-52-4	кг	10
69	Төмрийн хлорид	FeCl ₃	7705-08-0	кг	20
70	Три-н-октил амин	C ₂₄ H ₅₁ N	1116-76-3	кг	4
71	Зэсийн туршилтын бодис	C ₅ H ₁₀ NS ₂ Na*3H ₂ O	148-18-5	кг	0.1
72	Сахароз	C ₁₂ H ₂₂ O ₁₁	57-50-1	кг	4
73	Натрийн сульфид	Na ₂ S	1313-82-2	кг	2

10.2. ТОХИОЛДОЖ БОЛЗОШГҮЙ ЭРСДЭЛ

Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах үйл ажиллагаа явуулахдаа “Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль”-д заагдсан шаардлагуудыг биелүүлж ажиллах бөгөөд эдгээр үйл ажиллагаатай холбоотойгоор гарч болзошгүй ослын үед ажиллах төлөвлөгөө боловсруулж, аймгийн Онцгой байдлын газраар батлуулна.

Хүснэгт 10. Химийн бодис ашиглах зөвлөгөө

Тээвэрлэлт	Хадгалалт	Ашиглалт	Устгал
<p>Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглах ихэнхи химийн бодисыг БНХАУ-аас худалдаж авдаг бөгөөд харин баяжмалыг хатаах зориулалтаар хэрэглэгдэх азотын хүчил, давсны хүчил зэргийг Монгол улсын “Реактив” ХХК, “Цэцүүх трейд” ХХК зэрэг компаниудаас худалдан авдаг. Худалдаж авсан химийн бодисоо тээвэрлэхийн өмнө зориулалтын сав баглаа, боодол, стандартын шаардлага хангасан хаяг, шошготой эсэхийг сайтар нягталсан байх.</p>	<p>-Химийн бодисыг зориулалтын агуулахад, ХАЛМ-д заасан нөхцөлд хадгалах буюу бодисын шинж чанар, үзүүлэх хор нөлөөллөөс нь хамаарч тусгаарлан хадгалах.</p> <p>-Шингэн химийн бодисыг хагардаггүй эсвэл бат бөх хагардаггүй давхар савалгаатай саванд хадгалах ба агуулахын температур нь тухайн бодисын хадгалах нөхцөлд тохирсон байх.</p> <p>-Дэгдэмхий эсвэл хурц үнэртэй химийн бодисыг шаардлага хангахуйц агааржуулалтын системээр тоноглогдсон агуулахад хадгалах, бүх химийн бодисыг халаалтын хэрэгсэл, системээс хол, шууд нарны гэрэл тусахааргүй нөхцөлд хадгалах.</p> <p>-Агуулахад асгарч гойжсон эсвэл эвдэрхий сав, баглаа боодолтой химийн бодисыг хадгалахыг хориглоно.</p> <p>-Бодисыг юүлэх, савнаас нь хэсэгчлэн авахдаа зөвхөн тусгай тоногдсон /салхивч, агааржуулалтын систем, шингэний шахуурга гэх мэт/ агуулахад гүйцэтгэх.</p> <p>-Гадны хүн үл нэвтрэх хаалт, цоожтой байх ба онцгой хортой, аюултай бодис хадгалах агуулах нь зөвхөн хариуцагчийн хувийн тэмдэг бүхий лацаар битүүмжлэгдсэн байх.</p> <p>-Агуулах нь хадгалж буй бодисын ангилал, нэр төрөл, тоо хэмжээг тусгасан байнгын бүртгэлтэй байх.</p>	<p>Химийн бодисыг ашиглан үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр, талбай нь хөдөлмөр хамгааллын нөхцөл, аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангаж ажиллах бөгөөд бодис ашиглагч нь технологийн горимыг нарийн чанд мөрдөж ажиллах, химийн бодисын хор, аюулын шинж чанарыг анхааруулсан анхааруулах тэмдэг, дохио үг, аюулын тухай тэмдэглэгээг ажлын байранд харагдахуйц байрлалд тодоор зурж, бичиж байрлуулна.</p> <p>-Хими-технологич эсвэл химич мэргэжилтэй химийн бодисын асуудал хариуцсан ажилтантай байна.</p>	<p>-Химийн бодис устгах шаардлагатай тохиодолд зардлыг “Шинь Шинь” ХХК хариуцах бөгөөд хаягдал устгасан тухай нотломжийг дэлгэрэнгүй бичиж, устгал хийхэд оролцсон хүмүүс гарын үсэг зурж баталгаажуулдаг байна.</p> <p>-Химийн бодисын сав баглаа, боодлыг ахуйн зориулалтаар ашиглаж болохгүй.</p> <p>- Устгал хийх сав баглаа боодлыг түр хадгалах цэгт хадгалж, мэргэжлийн байгууллагаар устгуулах.</p> <p>- Бодисын хаягдал, ашиглалтын хугацаа дууссан, чанарын шаардлага хангахгүй болсон бодис, хольц болон сав баглаа боодлыг аргачлалын дагуу байгаль орчин, эрүүл ахуй болон гамшгаас урьдчилан</p>

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

			сэргийлэх улсын байцаагч нарыг байлцуулж зориулалтын цэгт устгаж байх.
--	--	--	--

Хүснэгт 11. Төсөлд ашиглах химийн бодисын хор, аюулын ангилал

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
<i>Баяжуулах үйлдвэр ашиглах химийн бодисууд</i>						
1	Шохой	CaO	1305-78-8	Арьс цочроох-2 Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H315-Арьсыг цочрооно H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Аюултай
2	Натрийн сульфит	Na ₂ SO ₃	7757-83-7	Хортой бодис-4 Арьс түлэх-1C Арьс цочроох-2 Нүд ноцтой гэмтээгч-1 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H302-Залгивал аюултай H314-Арьс, хүчтэй түлж, нүдийг гэмтээнэ H315-Арьсыг цочрооно H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Аюултай
3	Цайрын сульфат	ZnSO ₄	7733-02-0	Хортой бодис-4 Нүд ноцтой гэмтээгч-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг) - 1	H302-Залгивал аюултай H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
						<p>Аюултай</p>
4	Аэрофин 3418А	C ₄ H ₉ OCSSNa	141-33-3	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2	H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	<p>Болгоомжил</p>
5	Аэрофлот 25	(C ₇ H ₇ O) ₂ PSSH	27157-94-4	Хортой бодис-3 Арьс түлэх-1А	H301-Залгивал хортой H311-Арьсанд хүрэлцвэл хортой H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	<p>Аюултай</p>
6	Нарсны тос(кониферол)	C ₁₀ H ₁₇ ОН	7786-67-6	Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2	H302-Залгивал аюултай H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	<p>Болгоомжил</p>
7	Зэсийн сульфат	CuSO ₄	7758-98-7	Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд ноцтой гэмтээгч-1 Усан орчин (хурц)-1	H302-Залгивал аюултай H315-Арьсыг цочрооно H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
				Усан орчин (ужиг)-1	Н400-Усны амьд организмд онцгой хортой Н410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Аюултай
8	Флокулянт	(CH ₂ CHCON H ₂)	79-06-1	Хортой бодис-3 Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Арьс мэдрэгжүүлэх-1 Үр хөврөлийн эсийн мутагени-1B Хорт хавдар үүсгэгч-1B	Н301-Залгивал хортой Н312- Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй Н315-Арьсыг цочрооно Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй Н332-Амьсгалбал аюултай Н340- Генийн гажгийг үүсгэж болзошгүй Н350- Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй	 Аюултай
9	Азотын хүчил	HNO ₃	7697-37-2	Исэлдүүлэгч-2 Арьс түлэх-1A	Н272- Исэлдүүлэгч: галыг эрчимжүүлж болзошгүй Н314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
10	Давсны хүчил	HCl	7647-01-0	Хортой бодис-3 Арьс түлэх-1B	H331- Амьсгалбал хортой H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	 Аюултай
11	Натрийн диизобутил дипиофинин	C ₈ H ₁₈ NaPS ₂	13360-78-6	Арьс мэдрэгжүүлэх-1 Нүд ноцтой гэмтээгч-1	H317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ	 Аюултай
12	MIBC	(CH ₃) ₂ CHCH ₂ CH(OH)CH ₃	111-27-3	Хортой бодис-4	H302-Залгивал аюултай	 Болгоомжил
13	Натрийн гумат	C ₉ H ₈ Na ₂ O ₄	68131-04-4	Арьс цочроох-2 Арьс мэдрэгжүүлэх-1	H315-Арьсыг цочрооно H317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй	 Болгоомжил
14	Кальцийн гипохлорит	Ca(ClO) ₂	7778-54-3	Исэлдүүлэгч-2 Хортой бодис-4 Арьс түлэх-1A Усан орчин (хурц)-1	H272- Исэлдүүлэгч: галыг эрчимжүүлж болзошгүй H302-Залгивал аюултай H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж,	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
					гэмтээнэ H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Аюултай
15	Идэвхижүүлсэн нүүрс	C	83138-28-7	Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Хорт хавдар үүсгэгч-2	H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй H351-Хорт хавдар үүсгэх таамаглалтай	 Болгоомжил
16	Натрийн силикат	Na ₂ SiO ₃	6834-92-0	Арьс түлэх-1A Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
17	Хүхэрт натри, Натрийн сульфид	Na ₂ S	1313-82-2	Хортой бодис-4 Хортой бодис-3 Арьс түлэх-1В Усан орчин (хурц)-1	Н302-Залгивал аюултай Н311-Арьсанд хүрэлцвэл хортой Н314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ Н400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Аюултай
18	Натрийн сульфит	Na ₂ SO ₃	7757-83-7	Хортой бодис-4 Арьс түлэх-1В Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2	Н302-Залгивал аюултай Н314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ Н315-Арьсыг цочрооно Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Аюултай
19	(СМС)	C ₈ H ₁₁ O ₇ Na	9004-32-4	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Хортой бодис-4 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1 Усан орчин (ужиг)-1	Н315-Арьсыг цочрооно Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н332-Амьсгалбал аюултай Н372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна /Уушиг/	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
					Н412-Усан орчны амьдралд гэмтэй бөгөөд үйлчилгээ нь удаан хугацаагаар үргэлжилнэ.	
20	РАС (ВК302)	-	-	Мэдээлэл байхгүй		
21	Натрийн ксантатын этил	$C_2H_5OCSSNa$	140-90-9	<p>Шатамхай хатуу бодис-2 Хортой бодис-4 Хортой бодис-3 Арьс цочроох-2 Арьс түлэх-1А Арьс мэдрэгжүүлэх-1 Нүд цочроох-2 Нүд ноцтой гэмтээгч-1 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-2 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1 Усан орчин (ужиг)-2</p>	<p>Н228-Хялбар ноцдог хатуу бодис Н302+Н332-Залгих болон амьсгалбал аюултай Н311-Арьсанд хүрэлцвэл хортой Н312-Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй Н315-Арьсыг цочрооно Н314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ Н317-Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй Н318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй Н372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна Н400-Усны амьд организмд онцгой хортой Н410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ Н411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ</p>	 <p>Аюултай</p>

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
22	Этил тиокарбамат	C_3H_7NOS	625-57-0	Хортой бодис-4	H302-Залгивал аюултай H312-Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H332-Амьсгалбал аюултай	 Болгоомжил
23	Аммонийн дивитилийн дитиофосфат	$(C_4H_9O)_2PSSN$ H4	1068-22-0	Хортой бодис-4	H302-Залгивал аюултай H312-Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H332-Амьсгалбал аюултай	 Болгоомжил
Хяналт шинжилгээний лабораторид ашиглах химийн бодисууд						
1	Трилон Б	$C_{10}H_{14}N_2O_8Na_2 \cdot 2H_2O$	6381-92-6	Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-2 Усан орчин (ужиг)-3	H302-Залгивал аюултай H312-Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H332-Амьсгалбал аюултай H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй H373- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулж болзошгүй H412-Усан орчны амьдралд гэмтэй бөгөөд үйлчилгээ нь удаан хугацаагаар үргэлжилнэ.	 Болгоомжил
2	Ксиленол шар	$C_{31}H_{28}N_2Na_4O_1$ $_3S$	3618-43-7	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж	H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Болгоомжил

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
				хордуулах-3		
3	Калийн иод	KI	7681-11-0	Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Амьсгал мэдрэгжүүлэх-1 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1 Усан орчин (ужиг)-1	Н302-Залгивал аюултай Н315-Арьсыг цочрооно Н317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н334- Амьсгалбал харшлын болон багтрах шинж тэмдгүүдийг, эсвэл амьсгалын замын хүндрэлүүдийг үүсгэж болзошгүй Н335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй Н372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна Н411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Аюултай
4	Мочевин	H ₂ NCONH ₂	57-13-6	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
5	Аммонийн гидрофторид	NH ₄ HF ₂	1341-49-7	Хортой бодис-3 Хортой бодис-1 Арьс түлэх-1В Нүд ноцтой гэмтээгч-1	Н301-Залгивал хортой Н310- Арьсанд хүрэлцвэл үхлийн аюултай Н314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ Н318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ Н331- Амьсгалбал хортой	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
6	Хлорын хүчил	HClO ₄	7601-90-3	Исэлдүүлэгч шингэн-1 Арьс түлэх-1А	H271- Хүчтэй исэлдүүлэгч: галыг үүсгэх, эсвэл тэсэрч болзошгүй H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	 Аюултай
7	Устөрөгчийн хэт исэл	H ₂ O ₂	7722-84-1	Исэлдүүлэгч шингэн-1 Хортой бодис-4 Арьс түлэх-1А	H271- Хүчтэй исэлдүүлэгч: галыг үүсгэх, эсвэл тэсэрч болзошгүй H302-Залгивал аюултай H314-Арьс, хүчтэй түлж, нүдийг гэмтээнэ H332-Амьсгалбал аюултай	 Аюултай
8	Натрийн ацетат	CH ₃ COONa	127-09-3	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
9	Цууны хүчил	CH ₃ COOH	64-19-7	Шатамхай шингэн-3 Арьс түлэх-1А	H226- Шатамхай шингэн ба уур H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
10	Аммонийн хлорид	NH_4Cl	12125-02-9	Хортой бодис-3 Нүд цочроох-2	H302-Залгивал аюултай H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Болгоомжил
11	Аммонийн персульфат	$(\text{NH}_4)_2\text{S}_2\text{O}_8$	7727-54-0	Исэлдүүлэгч хатуу бодис-3 Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Арьс мэдрэгжүүлэх-1 Амьсгал мэдрэгжүүлэх-1 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H272- Исэлдүүлэгч: галыг эрчимжүүлж болзошгүй H302-Залгивал аюултай H315-Арьсыг цочрооно H317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H334- Амьсгалбал харшлын болон багтрах шинж тэмдгүүдийг, эсвэл амьсгалын замын хүндрэлүүдийг үүсгэж болзошгүй H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Аюултай
12	Натрийн тиосульфат	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3 \cdot 5 \text{H}_2\text{O}$	10102-17-7	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн харьцангуй аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
13	Аскорбины хүчил	$\text{C}_6\text{H}_8\text{O}_6$	89924-69-6	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
14	Аммонийн фторид	NH_4F	12125-01-8	Хортой бодис-4	H301-Залгивал хортой H311-Арьсанд хүрэлцвэл хортой H331- Амьсгалбал хортой	 Аюултай
15	Тиомочевин	$\text{CH}_4\text{N}_2\text{S}$	62-56-6	Хорт хавдар үүсгэгч-2 Нөхөн үржихүйд хортой-2 Хортой бодис-4	H302-Залгивал аюултай H351-Хорт хавдар үүсгэх таамаглалтай	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
				Усан орчин (ужиг)-2	H361d- Эхийн хэвлий дэх хүүхдэд хор уршиг учруулах таамаглалтай H411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Болгоомжил
16	Давсны хүчил	HCl	7647-01-0	Баяжуулах үйлдвэрт ашиглагдах химийн бодисуудын хэсгээс харна уу		
17	Хүхрийн хүчил	H ₂ SO ₄	7664-93-9	Арьс түлэх-1A	H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ	 Аюултай
18	Азотын хүчил	HNO ₃	7697-37-2	Баяжуулах үйлдвэрт ашиглагдах химийн бодисуудын хэсгээс харна уу		
19	Аммиакийн усан уусмал	NH ₃ ·H ₂ O	1336-21-6	Арьс түлэх-1B Усан орчин (хурц)-1	H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Аюултай
20	Калийн бифталат	K ₂ HPO ₄	7758-11-4	Арьс цочроох-2 Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1	H315-Арьсыг цочрооно H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
						Аюултай
21	Калийн дигидрофосфат	KH_2PO_4	7778-77-0	Арьс түлэх-1В Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2	H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Болгоомжил
22	Калийн перманганат	$KMnO_4$	7722-64-7	Исэлдүүлэгч хатуу бодис-2 Нөхөн үржихүйд хортой-2 Хортой бодис-4 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H272- Исэлдүүлэгч: галыг эрчимжүүлж болзошгүй H302-Залгивал аюултай H361d- Эхийн хэвлий дэх хүүхдэд хор уршиг учруулах таамаглалтай H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Болгоомжил
23	Мөнгөний нитрат	$AgNO_3$	7761-88-8	Исэлдүүлэгч хатуу бодис-2 Арьс түлэх-1В Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H272- Исэлдүүлэгч: галыг эрчимжүүлж болзошгүй H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
					Үзүүлнэ	 Аюултай
24	Этанол	CH ₃ CH ₂ OH	64-17-5	Шатамхай шингэн-2	H225-Маш шатамхай шингэн ба уур	 Аюултай
25	Эриохром хар Т	C ₂₀ H ₁₄ NaO ₇ S	1787-61-7	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Усан орчин (ужиг)-2	H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй H411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Болгоомжил
26	Фенолфлатейн	C ₂₀ H ₁₄ O ₄	77-09-8	Хорт хавдар үүсгэгч-1B Үр хөврөлийн эсийн мутагени-2 Нөхөн үржихүйд хортой-2	H341- Генийн гажгийг үүсгэх таамаглалтай H350- Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй H361d- Эхийн хэвлий дэх хүүхдэд хор уршиг учруулах таамаглалтай	 Аюултай
27	Метилоранж	C ₁₄ H ₁₄ N ₃ NaO ₃ S	547-58-0	Хортой бодис-3	H301-Залгивал хортой	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
28	Метил улаан	$C_{15}H_{15}O_2N_3$	493-52-7	Усан орчин (ужиг)-2	H351- Хорт хавдрыг үүсгэх таамаглалтай H411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Болгоомжил
29	Метилен хөх	$C_{16}H_{18}CN_{35}3H_2O$	61-73-4	Хортой бодис-4 Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1	H302-Залгивал аюултай H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ	 Аюултай
30	Цардуул	$(C_6H_{10}O_5)_n$	9004-34-6	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
31	Калийн радонид	KSCN	333-20-0	Хортой бодис-4 Нүд цочроох-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H302-Залгивал аюултай H312-Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H332-Амьсгалбал аюултай H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ H412-Усан орчны амьдралд гэмтэй	 Болгоомжил

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
					бөгөөд үйлчилгээ нь удаан хугацаагаар үргэлжилнэ.	
32	Калийн хромат	K_2CrO_4	7789-00-6	Хорт хавдар үүсгэгч-1B Үр хөврөлийн эсийн мутагени-1B Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Арьс мэдрэгжүүлэх-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	Н315-Арьсыг цочрооно Н317-Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй Н340-Генийн гажгийг үүсгэж болзошгүй Н350-Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй Н400-Усны амьд организмд онцгой хортой Н410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлднэ	 Аюултай
33	Глицерин	$HOCH_2CH(OH)CH_2OH$	56-81-5	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
34	Цахиур	$SiO_2 \cdot nH_2O$	7631-86-9	Хорт хавдар үүсгэгч-1A Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1	Н350-Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй Н372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна	 Аюултай
35	Натрийн хлорид	NaCl	7647-14-5	Нүд цочроох-2	Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Болгоомжил

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
36	Натрийн сульфид	Na ₂ SO ₃	7757-83-7	Баяжуулах үйлдвэрт ашиглагдах химийн бодисуудын хэсгээс харна уу		
37	Натрийн гидроксид	NaOH	1310-73-2	Арьс түлэх-1А	Н314-Арьс, хүчтэй түлж, нүдийг гэмтээнэ	 Аюултай
38	Араб модны цавуу	Gum Arabic powder		Мэдээлэл байхгүй		
39	Хар тугалганы эх бодис			Мэдээлэл байхгүй		
40	Цайрын эх бодис			Мэдээлэл байхгүй		
41	Зэс	Cu	7440-50-8	Хортой бодис-3 Нүд цочроох-2 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	Н302-Залгивал аюултай Н319-Нүдийг хүчтэй цочрооно Н331- Амьсгалбал хортой Н400-Усны амьд организмд онцгой хортой Н410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Аюултай
42	Хар тугалга	Pb	7439-92-1	Нөхөн үржихүйд хортой-2	Н360- Эхийн хэвлий дэх хүүхэд ба үржилд хор уршиг учруулж болзошгүй Н362- Хөхүүл хүүхдэд хор уршиг учруулж болзошгүй	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
43	Цайр	Zn	7440-66-6	Пирофор шингэн-1 Устай урвалд орж шатамхай хийг ялгаруулдаг-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H250- Агаарт ил гаргах тохиолдолд аажимдаа шатна H260- Устай хүрэлцэх тохиолдолд шатамхай хийнүүдийг ялгаруулах бөгөөд аажмаар гал авалцаж болзошгүй H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Аюултай
44	Алт	Au	7440-57-5	Мэдээлэл байхгүй		
45	Мөнгө	Ag	7440-22-4	Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Болгоомжил
46	Бромын ус	Br2	7726-95-6	Хортой бодис-2 Арьс түлэх-1А Усан орчин (хурц)-1	H314-Арьс, хүчтэй түлж, нүдийг гэмтээнэ H330- Амьсгалбал үхлийн аюултай H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
47	Сульфосалицилийн хүчил	$C_7H_6O_6S \cdot H_2O$	304851-84-1	Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H302-Залгивал аюултай H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй	 Болгоомжил
48	Калийн хлорид	KCl	7447-40-7	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
49	Цахиурын диоксид	SiO ₂	7631-86-9	Хорт хавдар үүсгэгч-1A Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1	H350- Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй H372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна	 Аюултай
50	Натрийн оксалат	Na ₂ C ₂ O ₄	62-76-0	Хортой бодис-4	H302-Залгивал аюултай H312- Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй	 Болгоомжил
51	Аммонийн оксалат	(NH ₄) ₂ C ₂ O ₄	1113-38-8	Хортой бодис-4 Нүд цочроох-2	H302-Залгивал аюултай H312- Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Болгоомжил
52	Аммоний молибденовокислы й 4-водный	(NH ₄) ₆ Mo ₇ O ₂₄ · 4H ₂ O	12027-67-7	Мэдээлэл байхгүй		
53	Натрийн тетраборат	Na ₂ B ₄ O ₇ · 10H ₂ O	1303-96-4	Нөхөн үржихүйд хортой-1B	H360-Эхийн хэвлий дэх хүүхэд ба үржилд хор уршиг учруулж болзошгүй	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
54	Индий	In	7440-74-6	Шатамхай хатуу бодис-2 Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1 Усан орчин (ужиг)-2	H228- Хялбар ноцдог хатуу бодис H302-Залгивал аюултай H312- Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H332-Амьсгалбал аюултай H335- Амьсгалын замын эрхтнүүдийг цочроож болзошгүй H372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна H411-Усны амьд организмд хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ	 Аюултай
55	Кадми	Cd	7440-43-9	Пирофор хатуу бодис-1 Хорт хавдар үүсгэгч-1B Үр хөврөлийн эсийн мутагени-2 Нөхөн үржихүйд хортой-2 Хортой бодис-2 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H250- Агаарт ил гаргах тохиолдолд аажимдаа шатна H330- Амьсгалбал үхлийн аюултай H341- Генийн гажгийг үүсгэх таамаглалтай H350- Хорт хавдрыг үүсгэж болзошгүй H361d- Эхийн хэвлий дэх хүүхдэд хор уршиг учруулах таамаглалтай H372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна H400-Усны амьд организмд онцгой хортой H410-Усны амьд организмд онцгой	 Аюултай

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
					хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлднэ	
56	Идэвхижүүлсэн нүүрс	C	7440-44-0	Баяжуулах үйлдвэрт ашиглагдах химийн бодисуудын хэсгээс харна уу		
57	Ацетилен	C ₂ H ₂	74-86-2	Шатамхай хий-1 Даралттай хий	H220-Туйлын шатамхай хий	 Аюултай
58	Хүхэр	S	7704-34-9	Шатамхай хатуу бодис-2 Арьс цочроох-2	H228-Хялбар ноцдог хатуу бодис H315-Арьсыг цочрооно	 Болгоомжил
59	Вазелин	C ₆ H ₁₄ O ₂	76-09-5	Шатамхай хатуу бодис-2 Арьс цочроох-2	H228-Хялбар ноцдог хатуу бодис H315-Арьсыг цочрооно	 Аюултай
60	Калийн сульфат	K ₂ SO ₄	7778-80-5	Мэдээлэл байхгүй		
61	Натрийн карбонат	Na ₂ CO ₃	497-19-8	Нүд цочроох-2	H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
						Болгоомжил
62	Гидроксилламин гидрохлорид	$\text{NH}_2\text{OH}\cdot\text{HCl}$	5470-11-1	Металл зэврүүлэгч-1 Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Амьсгал мэдрэгжүүлэх-1 Хорт хавдар үүсгэгч-2 Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-2 Усан орчин (хурц)-1	H290- Металлуудыг коррозид оруулж магадгүй H302-Залгивал аюултай H312- Арьсанд хүрэлцвэл гэмтэй H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H317- Арьсанд харшил үүсгэж болзошгүй H351-Хорт хавдар үүсгэх таамаглалтай H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Болгоомжил
63	Дарсны хүчил	$\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_6$	87-69-4	Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1	H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ	 Аюултай
64	Натрийн фторид	NaF	7681-49-4	Хортой бодис-3 Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2	H301-Залгивал хортой H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Аюултай
65	Ацетон	CH_3COCH_2	67-64-1	Шатамхай шингэн-2 Нүд цочроох-2 Нэг удаагийн хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-3	H225-Маш шатамхай шингэн ба уур H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H336-Нойр хүрэх, толгой эргэх шинж тэмдгүүд илэрч болзошгүй.	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүү-лэх үг
						 Аюултай
66	Зөөлөн полуретан хөөс			Мэдээлэл байхгүй		
67	Полиэтилен исэл			Мэдээлэл байхгүй		
68	Кальцийн хлорид	CaCl ₂	10043-52-4	Нүд цочроох-2	H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно	 Болгоомжил
69	Төмрийн хлорид	FeCl ₃	7705-08-0	Металл зэврүүлэгч-1 Хортой бодис-4 Арьс цочроох-2 Нүдийг ноцтой гэмтээгч-1	H302-Залгивал аюултай H315-Арьсыг цочрооно H318-Нүдийг ноцтойгоор гэмтээнэ	 Аюултай
70	Три-н-октил амин	C ₂₄ H ₅₁ N	1116-76-3	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Нөхөн үржихүйд хортой-1B Давтан хордолтоор тодорхой эрхтнийг байлж хордуулах-1 Усан орчин (хурц)-1 Усан орчин (ужиг)-1	H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H360- Эхийн хэвлий дэх хүүхэд ба үржилд хор уршиг учруулж болзошгүй H372- Удаан хугацаагаар, эсвэл олон дахин хордох тохиолдолд эрхтнүүдэд хор уршиг учруулна H400-Усны амьд организмд онцгой	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Томьёо	CAS дугаар	GHS/CLP-Дэлхий нийтийн зохицуулалтын системийн ангилал		
				Ангилал	Аюулын тэмдэглэгээ	Дүрс тэмдэглэгээ, сэрэмжлүүлэх үг
					хортой H410-Усны амьд организмд онцгой хортой нөлөөлөл удаан хугацаанд үзүүлнэ.	 Аюултай
71	Зэсийн туршилтын бодис	$C_5H_{10}NS_2Na \cdot 3H_2O$	148-18-5	Арьс цочроох-2 Нүд цочроох-2 Усан орчин (хурц)-1	H315-Арьсыг цочрооно H319-Нүдийг хүчтэй цочрооно H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Болгоомжил
72	Сахароз	C12H22O11	57-50-1	Ангилалдаагүй бөгөөд ЕРА /АНУ-ын Байгаль орчныг хамгаалах агентлаг/-ийн аюулгүй сонголтод багтсан байна.		
73	Натрийн сульфид	Na2S	1313-82-2	Хортой бодис-3 Арьс түлэх-1B Усан орчин (хурц)-1	H302-Залгивал аюултай H311-Арьсанд хүрэлцвэл хортой H314-Арьс, нүдийг хүчтэй түлж, гэмтээнэ. H400-Усны амьд организмд онцгой хортой	 Аюултай

Гал гарсан тохиолдолд: Ус, химийн хуурай бодис, спиртийн хөөс болон нүүрсхүчлийн хийн гал унтраагуурыг ашиглаж болно. Галд автсан агуулахыг хөргөх зорилгоор усыг шүршин хэрэглэж болно. Ийм гамшгийн голомтонд ажиллагсад нь бүх биеийг хамгаалах хувцас, бээлий, өөрийгөө хамгаалах хорт утааны багтай ажиллах шаардлагатай.

Аюул гарсан тохиолдолд: Асгарч гоожсон талбайг сайтар агааржуулах шаардлагатай. Гал авалцах бүх эх үүсвэрүүдийг холдуулах хэрэгтэй. Аюул гарсан бүсийг тусгаарлаж, онцын шаардлагагүй болон бие хамгаалах хувцасгүй хүмүүсийг ойртуулахгүй байх хэрэгтэй. Боломжтой бол асгарсан шингэнийг юмаар бүтээх хэрэгтэй. Оч дөл үүсгэхээргүй багаж төхөөрөмжүүдийг хэрэглэнэ. Асгарч гоожсон бодисыг элс, шороо мэтийн материалд шингээн авч химийн хаягдал бодисын саванд цуглуулна. Агаарт үүссэн уурыг усаар шүршиж дарна. Модны үртэс мэтийн шатамхай материалыг хэрэглэж болохгүй.

Осол эрсдэлийн төлөвлөгөө: Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад төрөл бүрийн осол гарч болзошгүй бөгөөд гол төлөв хүмүүсийн өөрсдийнх нь үйл ажиллагаанаас үүдэн гардаг. Энэ нь баяжуулалтын байгууламж болон бусад барилга байгууламжийг барьж байгуулах, тоног төхөөрөмжийг суурилуулах, угсрах, машин техник, тоног төхөөрөмжүүдтэй харьцаж ажиллах зэрэг бүхий л үйл ажиллагаатай шууд холбоотой. Өөрөөр хэлбэл, ажилчид, инженер, техникийн ажилтнууд ажлын хариуцлага алдах, ялангуяа үйл ажиллагааны явцад технологийн горим зөрчсөнөөс элдэв осол гарч, үйлдвэрлэлийн хэвийн ажиллагаа саатах, ажиллагсадын эрүүл мэнд хохирох, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, тахир дутуу болох, хүний амь нас эрсдэх зэрэг осол аваар гарч болзошгүй тул аюулгүй ажиллагааг анхаарч ажиллах шаардлагатай.

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

10.3. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 12. Болзошгүй аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал (сая.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
<i>Байгалийн гамшигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр</i>								
Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Цаг агаарын улирлын, сарын, 7 хоногийн, өдөр тутмын урьдчилсан мэдээнүүдийг төслийн үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Дашбалбар сум	Өдөр	365	Дорнод аймгийн цаг уурын станцтай тохиролцох		2024	Ус цаг уур, орчны хяналт Шинжилгээний тухай хууль, 15-р зүйл MNS 4585:2007
Гал түмрийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчидад тогтмол хугацаанд танилцуулах	“Шинь Шинь” ХХК	Хүн	365	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгах		2024	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, 16-р зүйл, MNS 5566:2005 MNS 0640:89 MNS 639:89
	Гал түймэртэй тэмцэх багаж	“Шинь Шинь” ХХК	ш	4	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2024	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал (сая.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллах							
Газар хөдлөлт, чичирхийллийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Болзошгүй ослын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах	“Шинь Шинь” ХХК	хүн	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах			2024	Гамшгаас хамгаалах тухай, 27-р зүйл
Үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр								
Үйлдвэрлэлийн гэнэтийн ослын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлж үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох,	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг сахиулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих	“Шинь Шинь” ХХК	хүн/өдөр	365	Хөдөлмөрийн гэрээгээр		2024	MNS 4990:2000
	Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалтыг							MNS 4969:2000

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Нийт зардал (сая.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	тогтмол хугацаанд гүйцэтгэх							
	Ажиллагсдын хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах	“Шинь Шинь” ХХК	Хүн		Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2024	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 15-р зүйл

Хүснэгт 13. Химийн бодисын эрсдлийг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Нийт зардал	Эрх зүйн үндэслэл	Хамрагдах болон хүмүүс, Хариуцах эзэн
<i>Химийн бодисын хор, аюулын ангилал, хор, аюулын лавлах мэдээлэл бүрдүүлэлт ба мэдээллийн ил тод байдал, сургалт</i>					
1	Ажлын байр, үйлдвэрлэлийн хэсэг, нэгж, лаборатори бүрт ашиглах химийн бодис бүрийн хор, аюулын ангилал, хор аюулын лавлах мэдээллийн санг монгол хэлээр цаасан болон цахим хэлбэрээр бүрдүүлж бүх ажилтнууд танилцахад нээлттэй болгох	2024 он	1'000'000	Хуулийн 4 дүгээр зүйл, Журам 1-ийн 2.1.3.3 Журам 2-ын 2.1	Нэгж, хэсэг, химийн лабораториудын бүх ажилтан Нэгж, хэсгийн удирдлага
2	Ажилтан бүр химийн бодистой аюулгүй харьцах мэдлэг, дадал, чадавхийг эзэмшүүлэх сургалт, үр дүнгийн үнэлгээ, давтан сургалт	2024 он	5'000'000	Хуулийн 13.4 Журам 2-ыг 2.1.6; 2.1.7	Химийн бодистой харьцаж ажилладаг бүх ажилтнууд Материал хангамж, маркетингийн хэлтэс
<i>Химийн бодис импортлох, хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах тухай хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохицуулах үйл ажиллагаа</i>					

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Нийт зардал	Эрх зүйн үндэслэл	Хамрагдах болон хүмүүс, Хариуцах эзэн
3	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль тогтоомж, дүрэм, журам, технологийн зааврыг сурталчлан ойлгуулах	2024 он	Дотоод төлөвлөгөөгөөр	Хуулийн 8.2	Химийн бодистой харьцаж ажилладаг бүх ажилтнууд Материал хангамж, маркетингийн хэлтэс
4	Журам 1, Журам 2-ын заалт бүрээр ажлын байрны онцлогт нийцүүлэн тусгай асуулга бүхий хуудсаар нэгж, хэсгийн ажилтнуудаас тодорхой давтамжтайгаар шалгалт авч дүгнэж, үнэлэх	2024 он	Дотоод төлөвлөгөөгөөр	Хуулийн 8.2 Журам 2-ын 2 дугаар зүйл	Химийн бодистой харьцаж ажилладаг бүх ажилтнууд Материал хангамж, маркетингийн хэлтэс
5	Журам 1, Журам 2-ын заалтын хэрэгжилтийн байдалд ажлын байр, нэгж хэсгүүдийг хамруулан дотоотын үзлэг, хяналт үнэлгээг тогтсон давтамжтай хугацаанд хийж үр дүнг захиргааны хуралд танилцуулан шийдвэр гаргаж, илэрсэн, зөрчил дутагдлыг арилгуулж байх	2024 он	Дотоод төлөвлөгөөгөөр	Хуулийн 8.1	ХХААБО-ы хэлтэс
6	Ашиглаж байгаа химийн бодисын ашиглалт, зарцуулалтын бүртгэлийг бодис нэг бүрээр, нэгж, хэсэг бүрээр бүртгэлжүүлэх ажлыг цахим хэлбэрт оруулан хөтөлж, хөдөлгөөний нэгдсэн тайланг гаргаж агуулахын үлдэгдэл нөөц, ашиглалтын хугацааг нарийн гаргасны үндсэн дээр дараа жилийн хэрэгцээг тооцоолох	2024 он	Дотоод төлөвлөгөөгөөр	Хуулийн 13.7	Материал хангамж, маркетингийн хэлтэс

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа	Нийт зардал	Эрх зүйн үндэслэл	Хамрагдах болон хүмүүс, Хариуцах эзэн
7	“Химийн хорт болон аюултай бодисын менежмент, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа” богино хугацааны төрөлжсөн сургалтанд химич, химийн инженерүүдийг ээлжлэн сургаж мэргэшүүлэх	2024 он	2’000’000	Хуулийн 8.1; 8.2; 13.6	Хүний нөөцийн хэлтэс
НИЙТ			8’000’000		

11. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 14. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ахуйн	Хог хаягдлыг тогтоосон журмын дагуу кодлон ангилж дахин ашиглах, зайлуулах арга хэмжээнүүдийг тодорхойлох	Төслийн талбай	хүн/өдөр	-	365	Хөдөлмөрийн гэрээгээр	2024 он	Хог хаягдлын тухай хууль, 10-р зүйл
		Хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн, галд гэсвэртэй материалаар хийгдсэн хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн хогийн савны тоог					2’590’000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

		нэмэгдүүлэх, шинээр байршуулах							
		Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хог тээврийн үйлчилгээний гэрээ байгуулах	Төслийн талбай				10’000’000	2024 он	Хог хаягдлын тухай хууль, 10-р зүйл
		Нийтийг хамарсан цэвэрлэгээ, иргэдийн бүлгээс зохион байгуулсан үйл ажиллагаанд оролцох	Төслийн ойр орчинд			12	3’000’000	Сар тутамд	
		Эзэмшлийн барилга, байгууламжийн гадна хана, хашаа, хайсан дээр хог хаягдал болохоор зар сурталчилгаа байршуулахгүй байх	Төслийн талбай				Уурхайн зардлаар	2024 он	
2	Үйлдвэрийн	Хог хаягдлыг нэг цэгт цуглуулан ангилж, битүү саванд хадгалан тогтмол хугацаанд тээвэрлэж байх, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах	Төсөл хэрэгжих орчин	тн	-		Уурхайн зардлаар	2024 он	MNS 5850:2019 MNS 5344 : 2011 MNS ISO 11074-1 : 2001 БОМТ биелэлтийг хүлээн авах ажлын хэсгийн хурлаар санал болгосон тул
		Барилга барих, буулгах, засварлах үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах, булшлах эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж,							

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

		байгууллагад шилжүүлж, үйлчилгээний хөлсийг хариуцах						
3	Аюултай	Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх, дахин боловсруулах, бүртгэх, тайлагнах үйл ажиллагааг зохих стандартын шаардлагын дагуу явуулах	Хог хаягдал үүсгэх эх үүсвэрүүд	тн	-	Гэрээт “Цэцүүх Трейд” ХХК-тай хамтран ажиллах	2024 он	Хог хаягдлын тухай хууль 10.2.5, 22, 23, 24-р зүйл
4	Бүх ангилалд	Хог хаягдлын гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа туслан гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд байнгын хяналт тавих	Төслийн талбай			Уурхайн зардлаар	2024 он	
		Ажилтнуудад хог хаягдлын менежментийн талаар сургалт зохион байгуулж, зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх, дадал зуршлыг хэвшүүлэх;	Төслийн нийт ажилтнуудад			Уурхайн зардлаар	2024 он	
		Хамгийн боломжит арга технологи, байгаль орчинд ээлтэй арга ажиллагааг нэвтрүүлэх замаар хог хаягдлаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах;	Төсөл хэрэгжих орчин			Уурхайн зардлаар	2024 он	

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	Хог хаягдлын талаархи хууль тогтоомж, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллах;	Төслийн хэмжээнд			Уурхайн зардлаар	2024 он	
	Хог хаягдлын улмаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол учруулсан, учруулж болзошгүй байдал бий болсон тохиолдолд тухайн шатны Засаг дарга болон онцгой байдал, цагдаа, эрүүл мэндийн байгууллагад мэдэгдэх;				Уурхайн зардлаар	2024 он	
НИЙТ					15'590'000		

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт 15. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт-шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа давтамж	Хяналт-шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг мян/төг	Нийт зардал мян/төг	Баримтлах стандарт ба арга аргачлал	Дээд доод хязгаар
Агаарын бохирдлыг хянах							
Агаарын даралт, температур, азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий, нийт тоосонцор	Далд уурхайн амны орчим	Жилд 2 удаа		50000	100000	MNS 4585:2016	Азотын давхар исэл-200 мкг/м ³ Хүхэрлэг хий-450 мкг/м ³ Нийт тоосонцор-500 мкг/м ³
	Ажилчдын суурингийн орчим			50000	100000		
	Хүдрийн овоолго орчим			50000	100000		
	Дотоод тээврийн зам орчим			50000	100000		
	Хаягдлын сан орчим			50000	100000		
	Хаягдлын сангаас зүүн урагш			50000	100000		
	Гадаад тээврийн зам-эдэлбэрт өртөөгүй талбай			50000	100000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	Буцах усан сангийн орчим			50000	100000		
	Баяжуулах үйлдвэрийн орчим 3 цэгт			50000	100000		
	Хүдрийн овоолго-гэсрэх бодисын агуулахын орчим			50000	100000		
	Малчин айлын гадаа			50000	100000		
Усны бохирдлыг хянах							
<p>Ерөнхий хими: Температур, рН, булингар, ПИЧ, умбуур бодис, Са, Mg, NO₂, NO₃, NH₄, P, F, нийт Fe, эрдэжилт, хатуулаг, ЕС_{2.5} Хүнд металл: Mn, Ni, Cu, Cd, Co, Pb, Zn, Cr, Fe, Bi, Al, Li, Ba, Ag, V, Ga, Sr, In, Ta, V Нян судлал: ББЕТ, халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян</p>	Усны эх үүсвэрийн худаг 1	Жилд 2 удаа	Ерөнхий хими, нян судлал, хүнд металл	83900+47700=131600	263200	<p>MNS 0900:2018 MNS 5668:2006, MNS ISO 5815:2001, MNS ISO 10523:2001, MNS ISO 9308-1:1998, MNS 4431:2005, MNS ISO 7890-3:2001, MNS ISO 6878:2001</p>	<p>рН-6.5-8.5 Булингар-5 FNU NH₄-1.5 мг/л NO₂-1 мг/л NO₃-50 мг/л P-3.5 мг/л F-0.7-1.5 мг/л Хатуулаг-7 мг-экв, ББЕТ-1 мл-т 100-аас ихгүй, халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян-100 мл-т илрэх ёсгүй</p>
	Усны эх үүсвэрийн худаг 2			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 3			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 4			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 5			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 6			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 7			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 8			83900+47700=131600	263200		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 9			83900+47700=131600	263200		
	Цэвэр усан сан			83900+47700=131600	263200		
	Крантны ус			83900+47700=131600	263200		
	Цэвэршүүлсэн ус			83900+47700=131600	263200		
	Баруун сүүжийн булаг			83900+47700=131600	263200		
<p>Ерөнхий хими: рН, умбуур бодис, ПИЧ, NH₄, NO₂, NO₃, PO₄, SO₄, HCO₃, эрдэжилт, хатуулаг, ЕС_{2.5},</p>	Далд уурхай шавхалтын ус	Улирал бүр	Ерөнхий хими, хүнд металл	78900+75500=154400	617600	<p>MNS 6148:2010 MNS ISO 6836:2020, MNS ISO 8467:1999, MNS ISO 7150-1:2006, MNS ISO 7150-1:2006, MNS</p>	<p>рН-6.5-8.5 NH₄-3 мг/л NO₂-1 мг/л NO₃-50 мг/л</p>
	Хуучин бохир ус цэвэрлэх байгууламж			78900+75500=154400	617600		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Ca, Mg, Cl, Fe, F Хүнд металл: Mn, Ni, Cu, Cd, Co, Pb, Zn, Cr, Fe, Bi, Al, Li, Ba, Ag, V, Ga, Sr, In, Ta, V						4431:2005, MNS ISO 7890-3:2001	
	Хяналтын цооног ЭЖ1			78900+75500=154400	617600		
	Хяналтын цооног ЭЖ2			78900+75500=154400	617600		
	Хяналтын цооног ЭЖ3			78900+75500=154400	617600		
	Хяналтын цооног ЭЖ4			78900+75500=154400	617600		
	Хяналтын цооног А2			78900+75500=154400	617600		
	Хяналтын цооног А3			78900+75500=154400	617600		
	Хуримтлалын худаг			78900+75500=154400	617600		
	Жалганд тогтсон ус			78900+75500=154400	617600		
Ерөнхий хими: рН, умбуур бодис, ПИЧ, БХХ ₅ , NH ₄ , NO ₂ , NO ₃ , нийт N, PO ₄ Хүнд металл: Mn, Ni, Cu, Cd, Co, Pb, Zn, Cr, Fe, Bi, Al, Li, Ba, Ag, V, Ga, Sr, In, Ta, V	Буцах усан сан	Улиралд 2 удаа	Ерөнхий хими, хүнд металл	81000+59000=140000	1120000	MNS 4943:2015 MNS ISO 10523:2001, MNS 6836:2020, MNS ISO 8467:1999, MNS ISO 5815- 1:2015, MNS ISO 7150-1:2006, MNS 4431:2005, MNS ISO 7890-3:2001, MNS ISO 6878:2001	рН-6-9 Умбуур бодис- 30 мг-л ПИЧ-20 мг/л БХХ ₅ -20 мг/л Нийт N- 15мгN/л PO ₄ -1.5мгN/л
Хаягдлын сан	81000+59000=140000			1120000			
Баяжуулах үйлдвэр	81000+59000=140000			1120000			
Температур, рН, ПИЧ, умбуур бодис, NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , P, нийт Fe, XXX, нийт N	Ахуйн бохир усны оролт	Сар бүр	Ерөнхий хими	76500	918000	MNS 4943:2015	рН-6-9 Умбуур бодис- 30 мг-л ПИЧ-20 мг/л Нийт N- 15мгN/л XXX-50 мг/л
	Ахуйн бохир усны гаралт			76500	918000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Температур, рН, булингар, ПИЧ, умбуур бодис, Са, Mg, NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , P, F, нийт Fe, эрдэсжилт, хатуулаг, ЕС _{2.5}	Малчин айлын гар худаг 1	Жилд 1 удаа	Ерөнхий хими Хүнд металл	78900+75500=154400	154400	MNS 0900:2018	Нийт Fe-1 мг/л рН-6.5-8.5 Булингар-5 FNU NH ₄ -1.5 мг/л NO ₂ -1 мг/л NO ₃ -50 мг/л P-3.5 мг/л F-0.7-1.5 мг/л Хатуулаг-7 мг-экв
	Малчин айлын гар худаг 2			78900+75500=154400	154400		
	Малчин айлын гар худаг 3			78900+75500=154400	154400		
	Малчин айлын гар худаг 4			78900+75500=154400	154400		
	Малчин айлын гар худаг 5			78900+75500=154400	154400		
	Малчин айлын гар худаг 6			78900+75500=154400	154400		
Хөрсний бохирдлыг хянах							
Ag, Al, As, Ba, Be, Bi, Ca, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, K, La, Li, Mg, Mn, Mo, Na, Ni, P, Pb, S, Sb, Sc, Sn, Sr, Ti, V, W, P, Y, Zn, Zr	Хаягдлын сан. Буцах усны насосны станцын хашааны гадна тал жалга	Жилд 2 удаа		30000	60000	MNS 5850:2019	
	Хаягдлын сан. Буцах усны насосны станцын хашааны гадна ХӨРС-ХМ1 цэгээс 250 метрт			30000	60000		
	Хаягдлын сангийн урд тал			30000	60000		
	Баруун сүүжийн булгийн орчим			30000	60000		
	Ахуйн хог хаягдлын цэг			30000	60000		
	Хуучин ахуйн цэвэрлэх байгууламжийн дунд хэсэг			30000	60000		
	Далд уурхайн амнаас 500 метрт			30000	60000		
	Харуулын гэрээс зүүн урд 100 метрт			30000	60000		
	Эдэлбэрт өртөөгүй талбай. Хусан төгөл			30000	60000		
	Хүдрийн овоолго химийн бодисын агуулах			30000	60000		
Далд уурхайн хажуу дахь	30000	60000					

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	хусан төгөл						
	Баяжуулах үйлдвэр. Хатаах цех хажуугийн хөрс			30000	60000		
	Уурын зуухны баруун тал			30000	60000		
	Авто граш			30000	60000		
	Малчин Миш-Иш гар худгийн хажуугийн хөрс			30000	60000		
	Хаягдал шороо 1			30000	60000		
	Хаягдал шороо 2			30000	60000		
	Хаягдал шороо 3			30000	60000		
	Хаягдал шороо 4			30000	60000		
	Хаягдал шороо 5			30000	60000		
Ширхэгийн хэмжээ (элс, тоос, шавар), рН, CaCO ₃ , ялзмаг, EC _{2.5} , P ₂ O ₅ , K ₂ O	Шимт хөрсний овоолго	Жилд 1 удаа	Механик бүрэлдэхүүн, химийн үндсэн шинж	34000	34000	MNS ISO 10390:2001, Кальциметр, Тюрин, Спектрометр, Дөлөн фотометр-Мачигин, Гидрометрийн арга	
	Мардайн тарилт хийсэн талбайн төгсгөл хэсэг			34000	34000		
	Мардайн тарилт хийсэн талбайн дунд хэсэг			34000	34000		
	Мардайн тарилт хийсэн талбай эхлэл хэсэг			34000	34000		
	Хуучин цэвэрлэх байгууламжийн тарилт хийсэн талбай			34000	34000		
Газрын тосны бүтээгдэхүүн	Далд уурхайн амны ШТС түр цэг	Жилд 2 удаа	Нефтийн бүтээгдэхүүн	50000	100000	MNS 6838:2020	Газрын тосны бүтээгдэхүүн-0.2 мг/кг
	Далд уурхайн амны засварын газар			50000	100000		
	Түлш хадгалах түр цэг			50000	100000		
	Автографш			50000	100000		
ББЕТ, гэдэсний бүлгийн нян, эмгэгтөрөгч нян, Clostridium perfringens	Хуучин ЦБ-н дунд хэсгийн хөрс	Жилд 2 удаа	Нян судлал	55000	110000		ББЕТ-1 мл-т илрэх ёсгүй, гэдэсний бүлгийн нян-25 мл-т илрэх
	Хуучин ЦБ-н төгсгөл хэсгийн хөрс			55000	110000		
	Ахуйн хог хаягдлын цэг			55000	110000		

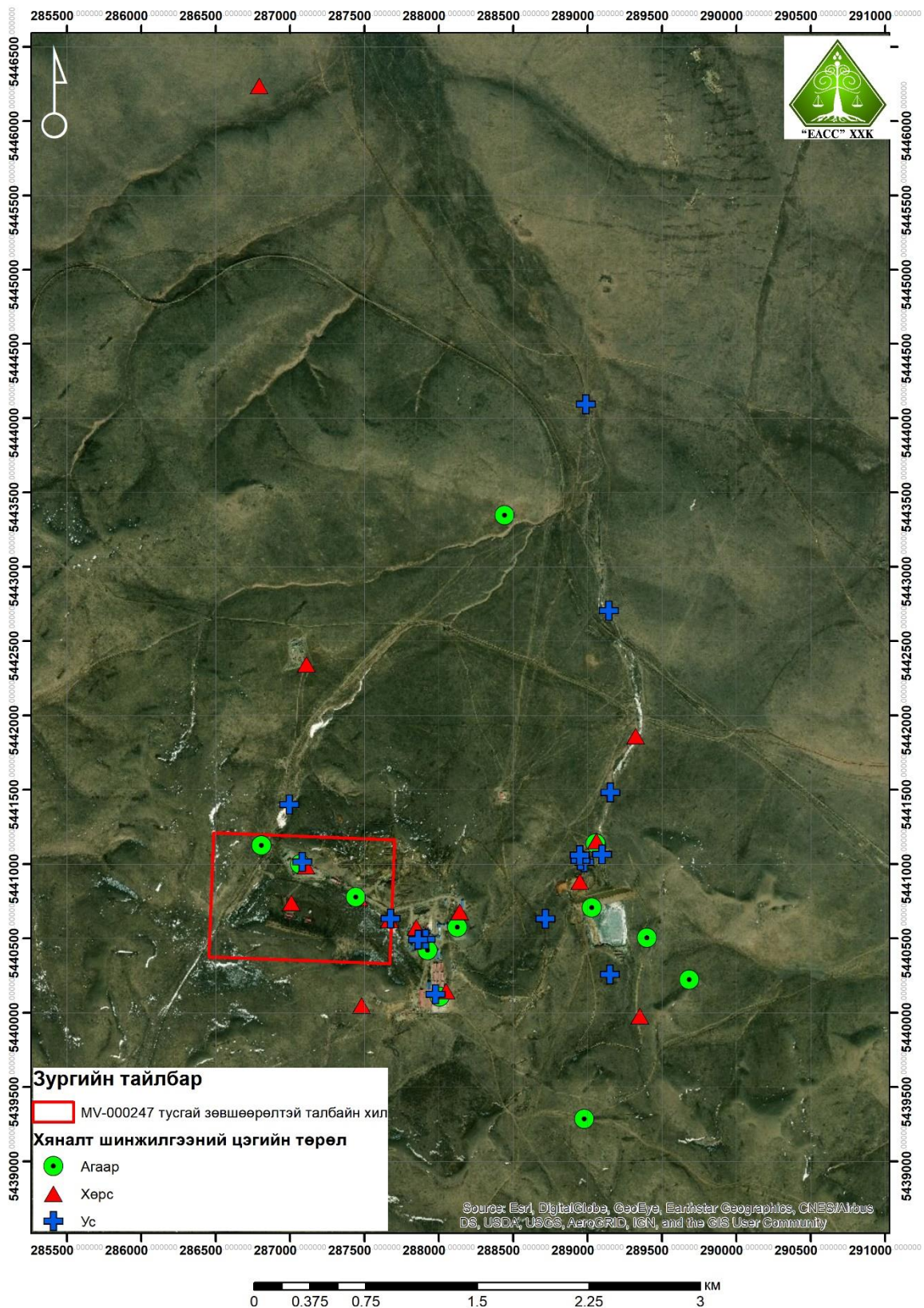
“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	Баруун сүүж булгийн орчим			55000	110000		ёсгүй
Цацраг идэвхт элементийн хяналт							
²¹⁴ Pb, ²¹⁴ Bi, ²²² Rn, ²²⁶ Ra, ²³⁸ U	Усны эх үүсвэрийн худаг 1	Жилд 2 удаа	Усан дахь изотопуудын хувийн идэвх	20000	40000	MNS 0900:2018 Гамма спектрометрийн арга	²²² Rn-100 Бк/л ²²⁶ Ra-0,5 Бк/л ²³⁸ U-0,37 Бк/л
	Усны эх үүсвэрийн худаг 2			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 3			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 4			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 5			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 6			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 7			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 8			20000	40000		
	Усны эх үүсвэрийн худаг 9			20000	40000		
	Цэвэр усан сан			20000	40000		
	Крантны ус			20000	40000		
	Цэвэршүүлсэн ус			20000	40000		
	Баруун сүүжийн булаг			20000	40000		
	Далд уурхай шавхалтын ус			20000	40000		
	Хуучин бохир ус цэвэрлэх байгууламж			20000	40000		
	Хяналтын цооног ЭЖ1			20000	40000		
	Хяналтын цооног ЭЖ2			20000	40000		
	Хяналтын цооног ЭЖ3			20000	40000		
	Хяналтын цооног ЭЖ4			20000	40000		
	Хяналтын цооног А2			20000	40000		
	Хяналтын цооног А3			20000	40000		
	Хуримтлалын худаг			20000	40000		
	Жалганд тогтсон ус			20000	40000		
Буцах усан сан	20000	40000					
Хаягдлын сан	20000	40000					
Баяжуулах үйлвэр	20000	40000					
²¹⁴ Pb, ²¹⁴ Bi, ²²² Rn, ²²⁶ Ra, ²³⁸ U	Малчин айлын гар худаг 1	Жилд 1 удаа	Усан дахь изотопуудын хувийн идэвхи	20000	40000	MNS 0900:2018 Гамма спектрометрийн арга	²²² Rn-100 Бк/л ²²⁶ Ra-0,5 Бк/л ²³⁸ U-0,37 Бк/л
	Малчин айлын гар худаг 2			20000	40000		
	Малчин айлын гар худаг 3			20000	40000		
	Малчин айлын гар худаг 4			20000	40000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

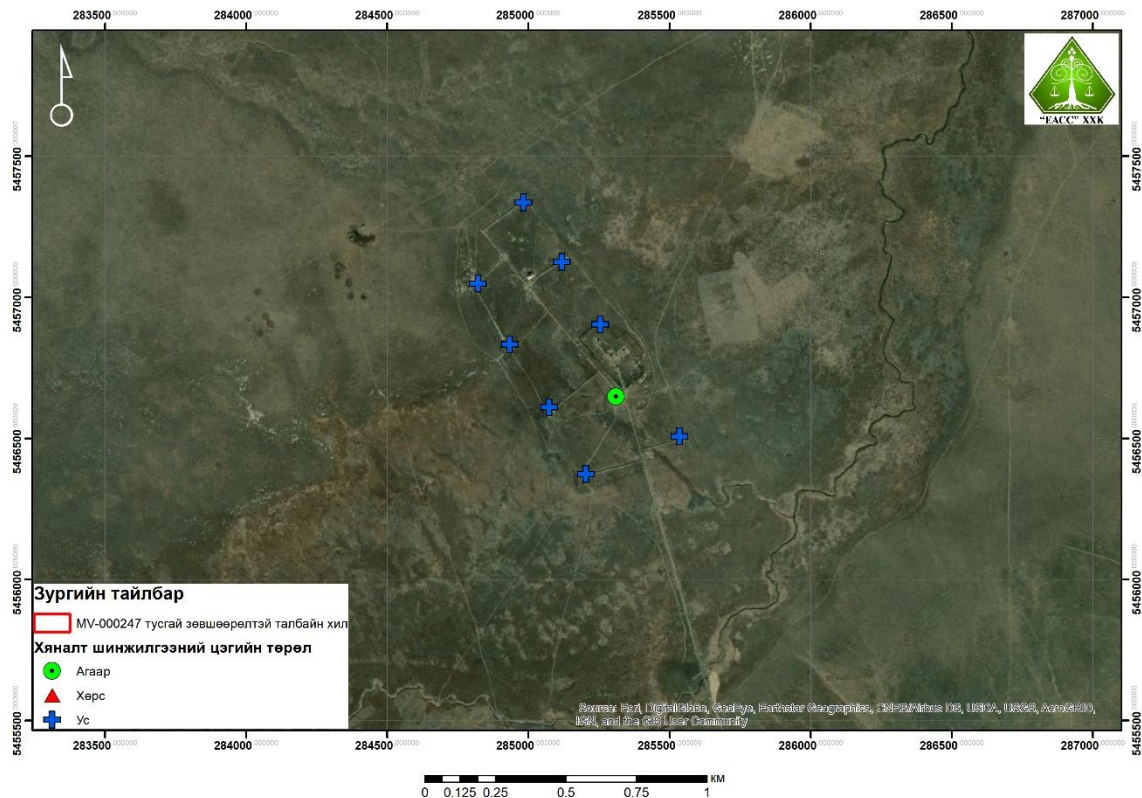
	Малчин айлын гар худаг 5			20000	40000		
	Малчин айлын гар худаг 6			20000	40000		
²²⁶ Ra, ²³² Th, ⁴⁰ K, ¹³⁷ Cs, U, Th, K	Хөрсний дээжлэлтийн 65 цэг	Жилд 2 удаа	Хөрсөн дэхь изотопуудын хувийн идэвхи, элементийн агуулалт, шингэсэн тунгийн чадал	25000	3250000	Дэлхийн дундаж утга Гамма спектрометрийн арга	²²⁶ Ra-25 Бк/кг ²³² Th-25 Бк/кг ⁴⁰ K-370 Бк/кг ¹³⁷ Cs-27 Бк/кг U-2 г/тн Th-5,2 г/тн K-1,4 %
	Хүдрийн дээжлэлтийн 20 цэг			25000	1000000		
	Хаягдал шорооний дээжлэлтийн 5 цэг				250000		
Ургамлан бүрхэвчийн хяналт-шинжилгээ							
Ургамлан нөмрөгийн тархалт, бүтэц, нягтшил, зүйлийн бүрэлдэхүүн	Төслийн талбайн орчинд	Жилд 1 удаа	Зүйлийн бүрдэл, хэв шинж, бүрхэц		3000000	Ургамлын бүрхэц, хучилтын хэмжээг тогтоох геоботаникийн аргууд	
Амьтны аймгийн хяналт шинжилгээ							
Амьтны аймгийн байршил, тоо толгой, зүй бус хорогдол	Төслийн талбайн хэмжээнд болон цахилгаан дамжуулах шугамын дагуу	Жилд 1 удаа	Зүйлийн тоо толгой, байршил, хүйсийн бүтэц гэх мэт		3000000	Амьтны ажиглалтын аргууд	
НИЙТ ДҮН					30*810*000		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 27. Мониторингийн цэгүүдийн байршлууд /Тусгай зөвшөөрлийн талбай орчим/

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Зураг 28. Мониторингийн цэгүүдийн байршлууд /Ус хангамжийн эх үүсвэр орчим/

Хүснэгт 16. Цэгүүдийн байршил

№	Цэгийн нэр	X*	Y*
Агаарын мониторингийн цэгүүд			
1	Далд уурхайн ам	287070	5441000
2	Хүдрийн овоолго орчим	288126	5440570
3	Баяжуулах үйлдвэрийн орчим	287923	5440420
4	Хагдлын далангийн орчим	289029	5440700
5	Буцах усан сан	289055	5441140
6	Ажилчдын суурин орчим	288005	5440110
7	Гадаад тээврийн зам дагуу	288979	5439280
8	Хүдрийн овоолгын хойно	286807	5441120
9	Ус хангамжийн эх үүсвэр	285310	5456650
10	Малчин айлын гадаа	288441	5443350
11	Хаягдлын далангаас 100 м-т	289401	5440500
12	Хаягдлын далангаас 500 м-т	289684	5440220
13	Дотоод тээврийн зам дагуу	287441	5440780
Усны бохирдлын мониторингийн цэгүүдийн байршил			
1	5-р худаг	284981	5457340
2	9-р худаг	284821	5457050
3	4-р худаг	285118	5457120
4	3-р худаг	285253	5456900
5	8-р худаг	284932	5456830
6	7-р худаг	285073	5456610
7	1-р худаг	285535	5456510
8	6-р худаг	285203	5456370
9	Хяналтын цооног ЭЖ4	289144	5442700
10	Хяналтын цооног А2	288977	5441010

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

11	Хяналтын цооног АЗ	288954	5441020
12	Хяналтын цооног ЭЖ2	288947	5441060
13	Хяналтын цооног ЭЖ3	288717	5440630
14	Баруун сүүжийн булаг	288988	5444090
15	Буцах усан сангаас хойш 250 м	289153	5441480
16	Буцах усан сан	289098	5441060
17	Хаягдлын далан	289152	5440260
18	Баяжуулах үйлдвэрийн оролт	287913	5440490
19	Баяжуулах үйлдвэрийн гаралт	287860	5440490
20	Уурхайн шүүрлийн ус	287082	5441010
21	Уурхайн амнаас хойш 800 м-т	286995	5441400
22	Малчны худгууд		
23	Ундны ус	287977	5440120
24	Цэвэрлэх байгууламжийн гаралт	287676	5440630
Хөрсний мониторингийн цэгүүдийн байршил			
1	Шимт хөрсний овоолго	288947	5440880
2	Буцах усан сан	289059	5441150
3	Хаягдлын сангаас зүүн хойш 1 км-т	289324	5441860
4	Далд уурхайн ам	287106	5440980
5	Дотоод тээврийн зам	287462	5440770
6	Тэсрэх бодисын агуулах	287007	5440740
7	Цэвэрлэх байгууламж	287669	5440620
8	Шатахуун түгээх станц	287479	5440050
9	Ажилчдын суурин	288049	5440140
10	Химийн бодисын агуулах	288140	5440680
11	Баяжуулах үйлдвэр	287847	5440570
12	Хогийн цэг	287109	5442340
13	Хаягдлын сан	289352	5439980
14	Цэвэр хөрс	286793	5446240

UTM Zone5

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 18. Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хугацаа /улирал/			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
		II	III	IV		
“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 1’500 ширхэг суулгац тарих	Уурхайн зардлаас	+	+			
Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг шувуудад аюулгүй болгох техникийн шаардлагыг хангаж, MNS6518:2015 стандартын D хавсралтын шаардлагыг хангуулж, цахилгаанд цохиулж үхэх хорогдлоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах	2’000’000	+	+			
Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагаар ОХШ-г хийлгэх	Орчны хяналт-шинжилгээний бүлэгт зардал багтсан	+	+	+		
Туслан гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд тавих дотоодын хяналтыг сайжруулах	Уурхайн зардлаас	+	+	+	Уурхайн удирдлагууд, Захиргаа, Хүний нөөцийн хэлтэс, ХХААБО-ы Хэлтэс	
Химийн хортой болон аюултай бодис хадгалах, ашиглах, тээвэрлэх үеийн аюул ослын төлөвлөгөөг боловсруулан аймгийн Онцгой байдлын газраар батлуулах	Уурхайн зардлаас	+	+	+		
Химийн бодисын агуулахын хаалганы түгжээг сайжруулах, дохиоллын систем байрлуулах	5’000’000	+	+	+		
Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хүрээнд биологийн нөхөн сэргээлтэд ашиглах нутгийн ургамлын үр цуглуулах, нөөцлөх талаар судалгаа хийн туршилтын талбайтай болох	Уурхайн зардлаас	+	+	+		
Нөхөн сэргээлтийн ажлыг 10 дугаар сарын 15-ны дотор багтаан аймгийн нөхөн сэргээлт хүлээн авах ажлын хэсэгт хүлээлгэн өгөх	Уурхайн зардлаас		+	+		

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Дашбалбар сумын Залуус хорооллын дэргэдэх цэцэрлэгт	Уурхайн зардлаас					
хүрээлэнгийн хашаа шинээр барих		+	+	+		
Сэвсүүл-Жараахай багийн нутаг дэвсгэрт байрлах “Зүүн жараахай”-н булгийн эхийг хашиж хамгаалах	6’000’000		+			
Дашбалбар сумтай “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн гэрээний хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Уурхайн зардлаас	+	+	+		
Дашбалбар сумын дунд сургуулийн “Гангар хун” эко клубтэй хамтран ажиллах	2’000’000		+			
Дархан Цаазат газруудын Дорнод хамгаалалтын захиргаатай хамтарч ажиллах гэрээ байгуулах	Уурхайн зардлаас		+			
Усны газар, СГЗахиргаадын удирдлага, мэргэжилтнүүдийг хамруулж, Дэлхийн усны өдрийг тохиолдуулан Улааны уурхай үйл ажиллагаатай танилцах өдөрлөгийг Онон-Улз голын СГЗ-ны дэргэдэх Сав газрын зөвлөлийн хурал Онон-Улз голын сав газрын захиргаатай хамтран зохион байгуулах	Уурхайн зардлаас	+	+	+		
НИЙТ ЗАРДАЛ	15’000’000					

14. БОМТ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ОРОЛЦОГЧ, СОНИРХОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ

Төсөл хэрэгжүүлэгч “Шинь шинь” ХХК нь жил бүр БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллагад тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хагас жил тутамд хүргүүлнэ. Мөн төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн сум, багийн иргэдийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг хагас жил тутамд хийнэ. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарийг доорх хүснэгтэд харуулав.

Хүснэгт 19. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ, түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар	Төсөв /мян.төг/
Дорнод аймгийн	ИТХ	Тухайн	Жил	БОХамгаалах,	Дашбалбар	1’140’000

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Дашбалбар сумын орон нутгийн иргэд, ЗД, иргэдийн хурлын төлөөлөл	Хэлэлцүүлэг Илтгэл	жилийн БОМТ-ний хэрэгжилт	бүрийн 10-р сард	орон нутгийн иргэдийн санал	сум	
Дорнод аймаг ЗД, БОАЖГ	Илтгэл, тайлан	Өмнө жилийн болон тухайн жилийн - БОМТ-ний хэрэгжилт	Жил бүрийн 11-р сард	БОМТ-ний биелэлт	Дорнод аймаг, Чойбалсан	1’140’000
БОАЖЯ	Тайлан	Тухайн жилийн - БОМТ-ний хэрэгжилт	Жил бүрийн 12-р сард	БОМТ-ний биелэлт	БОАЖЯ	1’140’000
НИЙТ ЗАРДАЛ						3’420’000

15. ДҮГНЭЛТ

Хүснэгт 20. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх зардал

АРГА ХЭМЖЭЭ	ЗАРДАЛ
СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ	
Төсөлд хэрэглэгдэж буй тээврийн хэрэгслүүдэд Монгол Улсад мөрдөгдөж буй утааны ба бохирдлын стандартууд болон олон улсын холбогдох стандартуудын шаардлагын дагуу хяналт хийж түүнд нийцүүлэх арга замыг тодорхойлох	Уурхайн зардлаас
Усны машин ашиглан тоосжилт үүсэх замуудыг дулааны улиралд услах, чийглэх, замыг дагтаршуулах	
Хүдрийн түр овоолгод хаалт хийх, хаалтны бүрэн бүтэн байдлыг хангах	
Тоосжилтыг бууруулах усалгааны төхөөрөмжийг тогтмол ажиллуулах, бүртгэлийг хөтлөх	
Хаягдлын далангийн хяналтын цооногуудад байнгын хяналт тавих	Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт туссан
Усан орчны бохирдлоос урьчилан сэргийлэх зорилгоор усан сан, өргөх насосны ажлын байруудад био 00 суурилуулах	Уурхайн зардлаас
Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас гарсан хаягдал усанд тогтоосон цэгүүдэд хяналтын шинжилгээг тогтмол хийж, стандартын хүлцэх дээд агууламжид нийцүүлэн цэвэршүүлэх	Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт туссан
Цэвэршүүлсэн усыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хүрээлэн буй орчинд дахин ашиглах хүрээг тодорхойлох, төлөвлөх	Уурхайн зардлаас
Нягтаршиж бохирдсон талбайг тэгшлэн сийрэгжүүлж ургамалжуулах	Уурхайн зардлаас
Асгаралтын үе хэрэглэх багаж хэрэгслээр хангаж ажиллах	3’600’000
Орчныг тохижуулж, нөхөн сэргээлт хийж гүйцэтгэх	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлыг тогтоосон журмын дагуу кодлон ангилж дахин ашиглах, зайлуулах арга хэмжээнүүдийг тодорхойлох	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлыг ангилах, ачих, цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн хогийн савны тоог нэмэгдүүлэх, шинээр байршуулах	2’590’000
Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагатай хог тээврийн үйлчилгээний гэрээ байгуулах	10’000’000

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Нийтийг хамарсан цэвэрлэгээ, иргэдийн бүлгээс зохион байгуулсан үйл ажиллагаанд оролцох	3'000'000
Эзэмшлийн барилга, байгууламжийн гадна хана, хашаа, хайсан дээр хог хаягдал болохоор зар сурталчилгаа байршуулахгүй байх	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлыг нэг цэгт цуглуулан ангилж, битүү саванд хадгалан тогтмол хугацаанд тээвэрлэж байх, мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллах	Уурхайн зардлаас
Барилга барих, буулгах, засварлах үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах, булшлах эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад шилжүүлж, үйлчилгээний хөлсийг хариуцах	Уурхайн зардлаас
Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх, дахин боловсруулах, бүртгэх, тайлагнах үйл ажиллагааг зохих стандартын шаардлагын дагуу явуулах	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлын гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа туслан гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд байнгын хяналт тавих	Уурхайн зардлаас
Ажилтнуудад хог хаягдлын менежментийн талаар сургалт зохион байгуулж, зохих мэдлэгийг эзэмшүүлэх, дадал зуршлыг хэвшүүлэх;	Уурхайн зардлаас
Хамгийн боломжит арга технологи, байгаль орчинд ээлтэй арга ажиллагааг нэвтрүүлэх замаар хог хаягдлаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах;	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлын талаархи хууль тогтоомж, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллах;	Уурхайн зардлаас
Хог хаягдлын улмаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол учруулсан, учруулж болзошгүй байдал бий болсон тохиолдолд тухайн шатны Засаг дарга болон онцгой байдал, цагдаа, эрүүл мэндийн байгууллагад мэдэгдэх;	-
Дуу шуугиан ихтэй ажлын байранд ажиллагсдыг сонсголын эрхтэн хамгаалах хэрэгслээр хангах	Уурхайн зардлаас
Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	Уурхайн зардлаас
Хаягдлын далангийн тоосжилтыг бууруулах ажлыг нэмэгдүүлэх	Уурхайн зардлаас
Суурьшлын бүсийн болон хаягдлын далангийн орчимд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн ажиллах	Уурхайн зардлаас
Чойбалсан хот хүртэлх холимог металлын тээвэрлэлтэд ашиглаж байгаа сайжруулсан шороон авто замын засварын ажлыг тухай бүр хийх ажлыг төлөвлөх	Уурхайн зардлаас
ДҮН	19'190'000
НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ	
Техникийн нөхөн сэргээлт	-
Биологийн нөхөн сэргээлт	Уурхайн зардлаас
Татан буулгах, хаалтад бэлтгэх	234'570'000
ДҮН	234'570'000
ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	
Дүйцүүлэн хамгаалахаар орон нутгийн тусгай хамгаалалтанд авсан газарт нутгийн байгаль хамгаалагч ажиллуулах (ажил гүйцэтгэхэд шаардлагатай урсгал зардал)	8'252'000
Ой, хээрийн түймрийн аюултай үе, үер ус, бусад байгалийн гамшиг тохиолдохоос сэргийлэх, хор хөнөөлийг арилгахад уурхайн ажилчид, нутгийн иргэдийг эргүүл харуул хийлгэх, туслалцуулах зэргээр оролцоог хангах ажлыг урьдчилан төлөвлөж зохион байгуулах	Уурхайн зардлаас
Дүйцүүлэн хамгаалах газрыг уурхайн ажилчид нутгийн иргэдийн хүчээр хог хаягдал бусад бохирдуулагч зүйлээс цэвэрлэх ажлыг жилд 1-с доошгүй удаа зохион байгуулах	Уурхайн зардлаас
Дашбалбар сумын Сэвсүүл Жараахай багийн нутаг Зүүн сүүж, Галдан булаг орчмын ОНТХГазарт амьдарч байгаа болон нүүдэллэн өнгөрч байгаа амьтны аймгийн төрөл зүйлийг хамгаалах бүртгэл хөтлөх, шаардлагатай тохиолдолд биотехникийн арга хэмжээ авах	Уурхайн зардлаас
Хээрийн түймрээс хамгаалах арга хэмжээ авах төлөвлөн түймрийн аюултай хэсгүүдэд 1 га талбайд шороон зурвас байгуулах	Уурхайн зардлаас
Булгуудын эхийг хамгаалж, биологийн аргаар тохижуулах... Үүнд:	7'840'000

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

- Тухайн бүс нутагт зохицсон мод, бут, бутлаг ургамлыг эргийг бэхжүүлэх, ус татуулах зориулалтаар тарьж ургуулах	
Дашбалбар сумын Сэвсүүл Жараахай багийн нутаг Зүүн сүүж, Галдан булаг орчмын ОНТХГ газрын хамгаалалт, ашиглалтын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн /төсвийн зарцуулалтыг хариуцах тохиолдолд/ тайланг хагас жил тутам гаргаж, сумын ИТХ, Засаг дарга, “Шинь Шинь” ХХК-ийн удирдлагад танилцуулж байх	Уурхайн зардлаас
2023 онд нутагшуулсан тарваганы тооллого хийх	Уурхайн зардлаас
Мардай тосгоны эвдэрч эзэнгүй орхигдсон газрын нөхөн сэргээлтийг 10 га талбайгаас доошгүй төлөвлөх	Уурхайн зардлаас
Тухайн бүс нутагт тарвага сэргээн нутагшуулах ажлыг зохион байгуулах	Уурхайн зардлаас
Булаг шандын эхийг хашиж хамгаалан мод тарих	3’268’000
ДҮН	19’360’000
НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ	-
ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	-
ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН ХИМИЙН БОДИСЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	
Цаг агаарын улирлын, сарын, 7 хоногийн, өдөр тутмын урьдчилсан мэдээнүүдийг төслийн үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Уурхайн зардлаас
Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгаа, болзошгүй аюулын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах	Уурхайн зардлаас
Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, галын хор зэргийг тогтсон стандартын дагуу байрлуулж бэлэн байдлыг хангаж ажиллах	Уурхайн зардлаас
Болзошгүй ослын үед авах арга хэмжээг төслийн нийт ажилтан албан хаагчдад тогтмол хугацаанд танилцуулах	Уурхайн зардлаас
Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг сахиулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Уурхайн зардлаас
Хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалтыг тогтмол хугацаанд гүйцэтгэх	Уурхайн зардлаас
Ажиллагсдын хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр хангах	Уурхайн зардлаас
Ажлын байр, үйлдвэрлэлийн хэсэг, нэгж, лаборатори бүрт ашиглах химийн бодис бүрийн хор, аюулын ангилал, хор аюулын лавлах мэдээллийн санг монгол хэлээр цаасан болон цахим хэлбэрээр бүрдүүлж бүх ажилтнууд танилцахад нээлттэй болгох	2’610’000
Ажилтан бүр химийн бодистой аюулгүй харьцах мэдлэг, дадал, чадавхийг эзэмшүүлэх сургалт, үр дүнгийн үнэлгээ, давтан сургалт	6’000’000
Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль тогтоомж, дүрэм, журам, технологийн зааврыг сурталчлан ойлгуулах	Уурхайн зардлаас
Журам 1, Журам 2-ын заалт бүрээр ажлын байрны онцлогт нийцүүлэн тусгай асуулга бүхий хуудсаар нэгж, хэсгийн ажилтнуудаас тодорхой давтамжтайгаар шалгалт авч дүгнэж, үнэлэх	Уурхайн зардлаас
Журам 1, Журам 2-ын заалтын хэрэгжилтийн байдалд ажлын байр, нэгж хэсгүүдийг хамруулан дотоотын үзлэг, хяналт үнэлгээг тогтсон давтамжтай хугацаанд хийж үр дүнг захиргааны хуралд танилцуулан шийдвэр гаргаж, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгуулж байх	Уурхайн зардлаас
Ашиглаж байгаа химийн бодисын ашиглалт, зарцуулалтын бүртгэлийг бодис нэг бүрээр, нэгж, хэсэг бүрээр бүртгэлжүүлэх ажлыг цахим хэлбэрт оруулан хөтөлж, хөдөлгөөний нэгдсэн тайланг гаргаж агуулахын үлдэгдэл нөөц, ашиглалтын хугацааг нарийн гаргасны үндсэн дээр дараа жилийн хэрэгцээг тооцоолох	Уурхайн зардлаас
“Химийн хорт болон аюултай бодисын менежмент, хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагаа” богино хугацааны төрөлжсөн сургалтанд химич, химийн инженерүүдийг ээлжлэн сургаж мэргэшүүлэх	3’000’000
ДҮН	11’610’000
УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	
“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд 1’500 ширхэг суулгац тарих	Уурхайн зардлаас

“Шинь Шинь” ХХК-ийн “Улааны холимог металлын ордыг далд уурхайн аргаар ашиглах” төслийн 2024 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг шувуудад аюулгүй болгох техникийн шаардлагыг хангаж, MNS6518:2015 стандартын D хавсралтын шаардлагыг хангуулж, цахилгаанд цохиулж үхэх хорогдлоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах	Уурхайн зардлаас
Байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагаар ОХШ-г хийлгэх	Орчны хяналт-шинжилгээний бүлэгт зардал багтсан
Туслан гүйцэтгэгч аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд тавих дотоодын хяналтыг сайжруулах	Уурхайн зардлаас
Химийн хортой болон аюултай бодис хадгалах, ашиглах, тээвэрлэх үеийн аюул ослын төлөвлөгөөг боловсруулан аймгийн Онцгой байдлын газраар батлуулах	Уурхайн зардлаас
Химийн бодисын агуулахын хаалганы түгжээг сайжруулах, дохиоллын систем байрлуулах	Уурхайн зардлаас
Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хүрээнд биологийн нөхөн сэргээлтэд ашиглах нутгийн ургамлын үр цуглуулах, нөөцлөх талаар судалгаа хийн туршилтын талбайтай болох	Уурхайн зардлаас
Нөхөн сэргээлтийн ажлыг 10 дугаар сарын 15-ны дотор багтаан аймгийн нөхөн сэргээлт хүлээн авах ажлын хэсэгт хүлээлгэн өгөх	Уурхайн зардлаас
Дашбалбар сумын Залуус хорооллын дэргэдэх цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хашаа шинээр барих	Уурхайн зардлаас
Сэвсүүл-Жараахай багийн нутаг дэвсгэрт байрлах “Зүүн жараахай”-н булгийн эхийг хашиж хамгаалах	Уурхайн зардлаас
Дашбалбар сумтай “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн гэрээний хэрэгжилтийг ханган ажиллах	Уурхайн зардлаас
Дашбалбар сумын дунд сургуулийн “Гангар хун” эко клубтэй хамтран ажиллах	Уурхайн зардлаас
Дархан Цаазат газруудын Дорнод хамгаалалтын захиргаатай хамтарч ажиллах гэрээ байгуулах	Уурхайн зардлаас
Усны газар, СГЗахиргаадын удирдлага, мэргэжилтнүүдийг хамруулж, Дэлхийн усны өдрийг тохиолдуулан Улааны уурхай үйл ажиллагаатай танилцах өдөрлөгийг (Онон-Улз голын СГЗ-ны дэргэдэх Сав газрын зөвлөлийн хурал) Онон-Улз голын сав газрын захиргаатай хамтран зохион байгуулах	Уурхайн зардлаас
ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ	
Агаарын чанар	1'100'000
Хөрсөн бүрхэвч	6'710'000
Усан орчин	17'000'000
Ургамлан нөмрөг	3'000'000
Амьтан	3'000'000
ДҮН	30'810'000
БОМТ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ОРОЛЦОГЧ, СОНИРХОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ	
Дашбалбар сумын ИТХ танхим	1'140'000
Сэвсүүл-Жараахай багийн төвд	1'140'000
БОАЖЯ	1'140'000
ДҮН	3'420'000
НИЙТ ДҮН	318'960'000